

 NOVARTIS

**Letno poročilo družbe
Novartis d.o.o.
za leto 2023**





Na naslovnici: Arhiv Novartisa



Letno poročilo družbe Novartis d.o.o. za leto 2023

Smo farmacevtsko podjetje, osredotočeno na inovativna zdravila, prvo v zgodovini slovenske farmacevtske industrije.

S pomočjo naprednih tehnologij podpiramo razvoj in proizvodnjo zdravil, kakršnih še ni bilo, za obvladovanje bolezni, pri katerih je potreba po zdravljenju še vedno izrazita.

Vsebina

Uvod

Poročilo posloводства	8
Poročilo nadzornega sveta	12
Pregled pomembnejših dogodkov in naložb	16
Izjava o upravljanju družbe	18

Poslovno poročilo 23

Razvoj bioloških zdravil Mengeš	24
Trdni izdelki Ljubljana	25
Farmaceutvske učinkovine Mengeš	26
Biološke učinkovine Mengeš	27
Novartisov korporativni center (NOCC)	28
Globalne in lokalne funkcije	28
Zagotavljanje kakovosti	29
Zaposleni	30
Trajnostno poročanje, družbena odgovornost in okoljska politika	34
Upravljanje tveganj	36
Poročilo neodvisnega revizorja	38

Računovodsko poročilo 43

Izjava posloводства	47
Izkaz finančnega položaja	48
Izkaz celotnega vseobsegajočega donosa	49
Izkaz denarnih tokov	50
Izkaz gibanja kapitala	51

Pojasnila k računovodskim izkazom:

1. Poročajoča družba	52
2. Pomembne računovodske usmeritve	52
2.1 Podlaga za pripravo računovodskih izkazov	52
2.2 Tuja valuta	54
2.3 Opredmetena osnovna sredstva	54
2.4 Neopredmetena sredstva	55
2.5 Najemi	55
2.6 Naložbe in druga finančna sredstva	56
2.7 Zaloge	56
2.8 Poslovne in druge terjatve	56
2.9 Oslabitev sredstev	56
2.10 Državne podpore	57
2.11 Zasluzki zaposlenih	57
2.12 Rezervacije	57
2.13 Poslovne in druge obveznosti	58
2.14 Prejeta posojila	58
2.15 Davki od dohodka	58
2.16 Čisti prihodki od prodaje	58
2.17 Finančni prihodki in finančni odhodki	59
2.18 Določanje poštene vrednosti	59

3. Upravljanje finančnih tveganj	61
4. Oddelitev s prevzemom	65
5. Gibanje opredmetenih osnovnih sredstev	66
6. Gibanje pravice do uporabe sredstva	67
7. Gibanje neopredmetenih sredstev	68
8. Odložene terjatve in obveznosti za davek	69
9. Druga finančna sredstva	69
10. Zaloge	70
11. Poslovne in druge terjatve	70
12. Denar in denarni ustrezniki	71
13. Kapital	71
14. Odloženi prihodki	72
15. Rezervacije	72
16. Obveznosti iz najemov	73
17. Druge dolgoročne obveznosti	74
18. Poslovne in druge obveznosti	74
19. Posojila	76
20. Čisti prihodki od prodaje	76
21. Drugi poslovni prihodki	77
22. Nabavna vrednost prodanega blaga	77
23. Stroški materiala in energije	77
24. Stroški storitev	78
25. Stroški dela	78
26. Amortizacija in slabitve sredstev	79
27. Drugi poslovni odhodki	79
28. Finančni prihodki in finančni odhodki	80
29. Davki	80
30. Zabilančna sredstva in obveznosti	81
31. Dogodki po koncu poročevalskega obdobja	81







Uvod

Poročilo posloводства

Leto 2023 je bilo za Novartis d.o.o. obdobje vzpostavitve ključnih organizacijskih struktur in procesov ter začetek njenih dejavnosti v okviru skupine Novartis kot družbe, usmerjene v inovativna zdravila. Pri tem Novartis d.o.o. podpira štiri ključna terapevtska področja skupine Novartis, sodeluje pri vseh petih tehnoloških platformah skupine Novartis ter razvija in proizvaja zdravila za svetovno oskrbo. Naša vizija pod okriljem skupine Novartis je postati najbolj zaupanja vredno in cenjeno podjetje za proizvodnjo zdravil, kar nameravamo doseči s proizvodnjo in dobavo inovativnih, visokokakovostnih zdravil našim bolnikom z optimalnimi stroški, upoštevanjem trajnostnih praks in skrbjo za varnost ter zagotavljanjem vpliva in odličnosti z inovativnimi rešitvami, digitalizacijo in poenostavitvijo procesov.

Ključna področja raziskav in razvoja, proizvodnje in dejavnosti podjetja Novartis d.o.o.:

- **Razvoj bioloških zdravil Mengeš**
- **Biološke učinkovine Mengeš**
- **Farmacevtske učinkovine Mengeš**
- **Trdni izdelki Ljubljana**
- **Novartisov korporativni center**
- **Globalne in Lokalne podporne funkcije**

Ključni mejnik družbe v preteklem letu je bila globalna oddelitev skupine Sandoz, ki smo jo v Sloveniji izvedli kot oddelitev s prevzemom, tj. z ohranitvijo obstoječe pravne osebe Lek d.d. pod okriljem skupine Sandoz ter oddelitvijo in prevzemom poslovanja, povezanega z dejavnostjo razvoja in proizvodnje inovativnih zdravil, iz družbe Lek d.d. na družbo Novartis d.o.o. Naši sodelavci so podprli izvajanje oddelitenih in prevzemnih aktivnosti in vzpostavitev medsebojnih storitev na podlagi ustreznih dogovorov za dejavnosti v Ljubljani in Mengšu. S strokovnim znanjem in tesnim sodelovanjem so sodelavci zagotovili pravne okvirje, izvedli ustrezne regulatorne dejavnosti ter uredili certifikate in dovoljenja, ki omogočajo nadaljevanje dejavnosti pod novo organizacijo.

Kljub močni strukturi nove organizacije in razvojnega portfelja pa so makroekonomski trendi v letu 2023 bili polni izzivov, povezanih predvsem z inflacijo, politično nestabilnostjo in naravnimi nesrečami, vključno z obsežnimi poplavi v Sloveniji. Po drugi strani je bila stopnja brezposelnosti v Sloveniji nizka, kar je predstavljalo izzive pri novih zaposlitvah, ki nadomeščajo običajno stopnjo odhodov, in dodatnem zaposlovanju, potrebnem za podporo rasti skupine Novartis. Omenjeni dejavniki niso pomembneje vplivali na uspešno poslovanje družbe Novartis d.o.o.

V letu 2023 je skupina Novartis dosegla močno rast prodaje več blagovnih znamk, k čemer so pomembno prispevale proizvedene količine v proizvodnih obratih in podpornih dejavnostih na slovenskih lokacijah. Kompetence, zavzetost in agilnost naše organizacije so se izrazile v sposobnosti premagovanja neugodnih zunanjih dejavnikov, hitrega odzivanja na spremembe in podpore obsežnemu povečanju povpraševanja za portfelj znotraj trga ter učinkovitega uvajanja številnih novih tehnologij in novih izdelkov iz razvoja. Novartis d.o.o. je tako podprl veliko razvojnih projektov in prispeval k prvim mednarodnim komercialnim lansiranjem ključnih inovativnih zdravil skupine Novartis, pediatričnimi oblikama zdravil Entresto in Tafinlar ter zdravilu Fabhalta.

Naša inovacijska prizadevanja in napredki na področju digitalizacije so bili priznani interno v skupini Novartis in tudi širše. Naši sodelavci iz oddelkov Tehnične raziskave in razvoj ter Biološke učinkovine so za pomembno procesno inovacijo prejeli zlato nacionalno priznanje za inovacijo, ki ga podeljuje Gospodarska zbornica Slovenije.

Skupina Novartis je lani veliko vlagala v slovenske lokacije, tako v tehnične raziskave in razvoj kot v proizvodne zmogljivosti. Poleg manjših naložb, ki omogočajo postopno rast obsega ter uvajanje novih izdelkov iz portfelja zdravil in rešitev za okoljsko trajnost, smo nadaljevali z gradnjo novega obrata Aseptični izdelki Ljubljana, razširitvijo zmogljivosti za pakiranje v obratu Trdni izdelki Ljubljana, obrata Virusni vektorji in podvojitvijo zmogljivosti za proizvodnjo bioloških učinkovin v Mengšu ter začeli graditi nov Center za razvoj bioloških zdravil v Mengšu.

Še naprej se osredotočamo na visoke standarde kakovosti in varstva pri delu, ki jih dopolnjujejo pobude za okoljsko trajnost, s katerimi želimo prispevati k zavezi skupine Novartis, da bo v prihodnjih letih postala ogljično nevtralna ter dosegla 50-% zmanjšanje porabe vode v lastnem delovanju in prepolovila količino odpadkov, poslanih na odlaganje, v primerjavi z izhodiščem iz leta 2016.

Družba Novartis d.o.o. je na dan registracije oddelitve s prevzemom (3. julij 2023) začela poslovati s 3.401 zaposlenimi. S širitvijo razvojnih in proizvodnih aktivnosti ter globalnih dejavnosti v Novartisovem korporativnem centru se je število zaposlenih do konca leta 2023 povečalo za več kot 200 na skupno 3.608. V okviru nove organizacije smo nadaljevali z izvajanjem Novartisovih načel najboljših praks za sodelavke in sodelavce, da bi ti ostali motivirani in povezani z našim poslanstvom.



Ključni mejnik družbe v preteklem letu je bila globalna oddelitev skupine Sandoz, ki smo jo v Sloveniji izvedli kot oddelitev s prevzemom, tj. z ohranitvijo obstoječe pravne osebe Lek d.d. pod okriljem skupine Sandoz ter oddelitvijo in prevzemom poslovanja, povezanega z dejavnostjo razvoja in proizvodnje inovativnih zdravil, iz družbe Lek d.d. na družbo Novartis d.o.o.

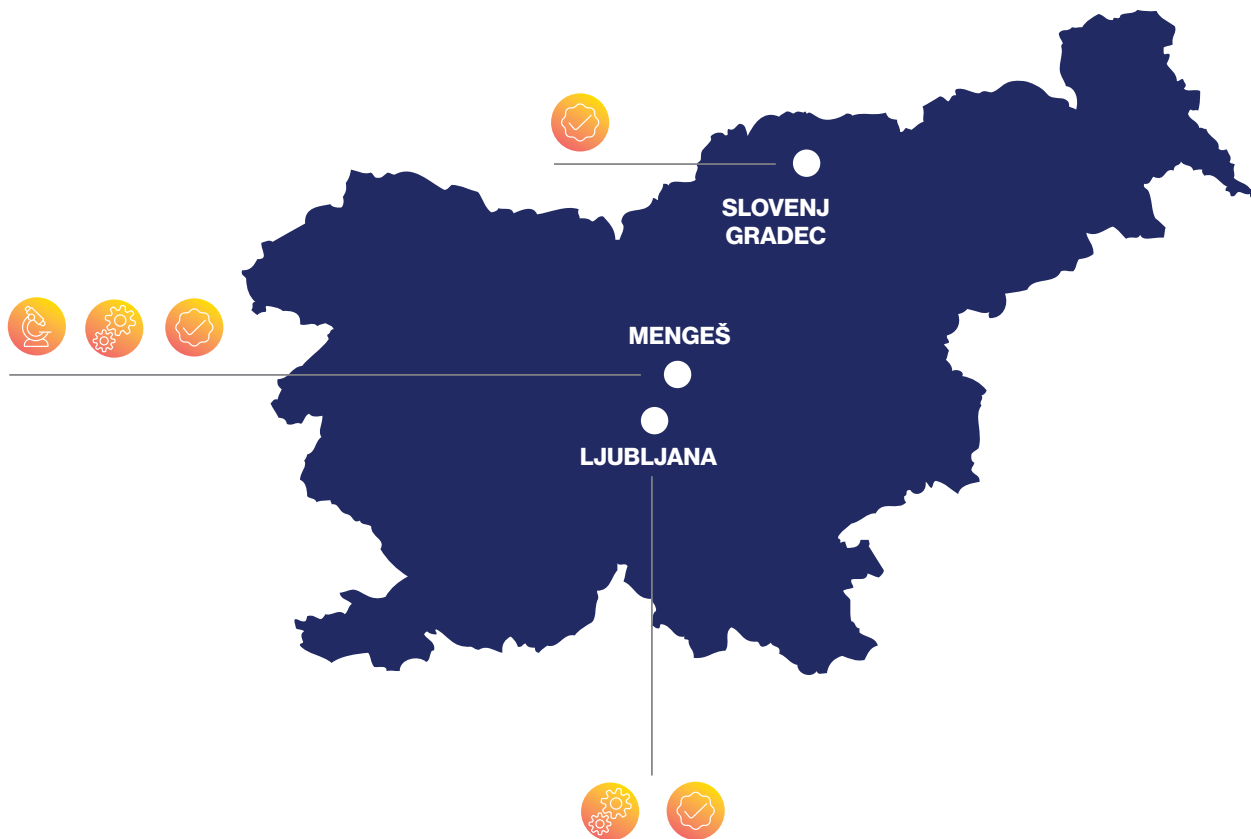
S pomočjo globalnih in lokalnih pobud, kot je Polni življenja, smo jim omogočili karierno rast ter podpirali njihovo fizično, duševno in socialno dobro počutje. V okviru politike spodbujanja raznolikega in vključujočega okolja smo podprli devet lokalnih skupin ERG (Employee Resource Groups) in našo organizacijo pripravili na hibridni model dela ter model transparentnosti plačil in nagrajevanja, ki ga v okviru pobude EPIC (Equal Pay International Coalition) Pledge uvajamo v prvem četrtletju 2024.

Temelj poslovnega uspeha in nadaljnje rasti so in bodo s svojim znanjem ter kulturo inovativnosti in izboljšav predstavljali naše sodelavke in sodelavci. V letu 2024 bomo nadaljevali svojo pot kot podjetje za inovativna zdravila ter se še naprej osredotočali na zagotavljanje novih načinov zdravljenja za bolnike v Sloveniji in po svetu.

Petra Štefanič Anderluh
Generalna direktorica

Ljubljana, 21. 5. 2024

Lokacije Novartisa d.o.o.:



**RAZISKAVE
IN RAZVOJ**



PROIZVODNJA



**GLOBALNE
IN LOKALNE
FUNKCIJE**



Poslanstvo

Soustvarjamo medicino za
izboljšanje in podaljševanje ljudi



Vizija

Postati najbolj cenjena in zaupanja vredna
družba za inovativna zdravila na svetu




Vrednote

Navdahnjeni. Vedoželjni. Opolnomočeni.
Integriteta.



Strategija

Naša strategija je zagotavljanje sodobnih
zdravil za lajšanje največjih zdravstvenih
bremen v družbi – z naprednimi tehnološkimi
pristopi v raziskavah in razvoju ter iskanjem
novih poti, da naša zdravila približamo čim
večjemu številu ljudi.



Poročilo nadzornega sveta

Nadzorni svet je v letu 2023 imel eno redno sejo, na kateri je sprejel poslovnik nadzornega sveta, pregledal poslovanje družbe Novartis d.o.o., cilje družbe in tveganja, ki jim je bila družba izpostavljena, ter njeno močno zaznamovanost, povezano z oddelitvijo Sandoza od skupine Novartis.

Nadzorni svet ugotavlja, da je Novartis d.o.o. kljub različnim zunanjim in notranjim dejavnikom posloval uspešno, kar potrjujejo doseženi poslovni rezultati ter nemoteno poslovanje družbe.

Vojna v Ukrajini in z njo povezani energetska ter gospodarska kriza so se v letu 2023 nadaljevale, konec leta pa je izbruhnila vojna med Izraelom in Palestino. Nadzorni svet ugotavlja, da omenjene mednarodne politične razmere niso pomembneje vplivale na poslovanje družbe. Slovenijo so avgusta 2023 prizadele obsežne poplave, ki neposredno niso prizadele družbe na lokacijah v Ljubljani in Mengšu ter prav tako niso pomembneje vplivale na poslovanje družbe.

Nadzorni svet ugotavlja, da je Novartis d.o.o. kljub različnim zunanjim in notranjim dejavnikom posloval uspešno, kar potrjujejo doseženi poslovni rezultati ter nemoteno poslovanje družbe.



Poplave so prizadele nekatere zaposlene družbe ter bližnjo okolico, skupina Novartis pa je solidarno pomagala z donacijami Rdečemu križu, solidarno pomočjo zaposlenim in drugimi oblikami podpore. Družbo je močno zaznamovala oddelitev Sandoza, s katero je povezana oddelitev s prevzemom na podlagi pogodbe o delitvi in prevzemu med družbo Lek d.d. kot prenosno družbo in družbo Novartis d.o.o. kot prevzemno družbo. Navkljub vsemu je bila za družbo Novartis d.o.o. ključna prioriteta v letu 2023 skrb za varnost in zdravje sodelavcev ter zagotavljanje ustreznih pogojev za nemoteno proizvodnjo in s tem oskrbo bolnikov z zdravili.

Družba Novartis d.o.o. izvaja pomembne naložbe na lokacijah v Ljubljani in Mengšu, ki predstavljajo in omogočajo nadaljnjo uspešno širitev poslovanja družbe in hkrati podpirajo visoko raven inovativnosti v procesih ter razvoju novih zdravil. S tem družba Novartis d.o.o. pomembno prispeva k uspehu globalne skupine Novartis ter uresničuje dolgoročno vizijo Novartisa v Sloveniji.

Ljubljana, 21. 5. 2024

Nadzorni svet pri upravljanju tveganj podpira politiko posloводства in ugotavlja, da je Novartis d.o.o. v letu 2023 uspešno ter sprotno izvajal postopke in metode notranjih kontrol, ki so predpisani s Sarbanes Oxleyjevim zakonom Združenih držav Amerike in ki jih mora upoštevati skupina Novartis glede na to, da delnice kotirajo na ameriški borzi vrednostnih papirjev.

Nadzorni svet se ob tej priložnosti zahvaljuje poslovodstvu in vsem zaposlenim v družbi za uspešno izvedene projekte, vključno aktivnostmi, povezanimi z oddelitvijo, opravljeno delo ter dosežene rezultate, ki so tudi v letu 2023 znatno podprli strateško usmeritev skupine Novartis.

Jelica Zdolšek
Predsednica nadzornega sveta

Tehnološke platforme



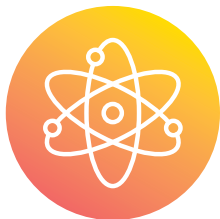
Kemijska tehnologija



Bioterapevtika



xRNA



Radioligandi



Genska in celična terapija

Ključna terapevtska področja



Kardiovaskularne, ledvične in presnovne bolezni



Onkologija



Imunologija



Nevroznanost

Pregled pomembnejših dogodkov in naložb

Oddelitev s prevzemom

Dne 15. decembra 2022 sta družbi Novartis d.o.o. in Lek d.d. sklenili Pogodbo o delitvi in prevzemu, dopolnjeno z aneksom z dne 14. februarja 2023, ki je bila registrirana in pravno veljavna s 3. julijem 2023. Na podlagi Pogodbe o delitvi in prevzemu je družba Lek d.d. oddelila dejavnosti, povezane z razvojem in proizvodnjo inovativnih zdravil, družba Novartis d.o.o. pa je te omenjene dejavnosti prevzela.

Na podlagi pogodbe o oddelitvi in prevzemu so bili na družbo Novartis d.o.o. preneseni proizvodnja Trdni izdelki Ljubljana, Kampus Ljubljana ter Novartisov korporativni center v Ljubljani. Prenesena sta bila tudi obrata v Mengšu, in sicer Biološke učinkovine in Farmaceutvske učinkovine, ter Razvoj bioloških zdravil Mengeš ter Kampus Mengeš

Na Novartis d.o.o. so bile prenesene nepremičnine (zemljišča, stavbe in skladišča) v Ljubljani in Mengšu, opredmeteno premoženje (proste naprave, rezervni in zamenljivi deli, stroji, oprema, orodje, pohištvo, vozila), zaloge materialov, nedokončane proizvodnje končnih proizvodov, pogodbe in ustrezni deli vseh deljenih pogodb, delovna razmerja zaposlenih, katerih zaposlitev se je prenesla na Novartis d.o.o. zaradi podpore obratom, prenesenim s prenosom sredstev, pravice do uporabe sredstev in neopredmetena sredstva, terjatve in dana posojila.

Pri oddelitvi s prevzemom so bila upoštevana določila naslednjih zakonov: Zakon o gospodarskih družbah (ZDG-1), Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb (ZDDPO-2), Zakon o davčnem postopku (ZDavP-2), Zakon o davku na dodano vrednost (ZDDV-1) in Zakon o delovnih razmerjih (ZDR-1).

Naložba v nov visokotehnološki Center za razvoj bioloških zdravil v Mengšu

V začetku julija 2023 smo s slovesno obeležbo napovedali začetek gradnje Centra za tehnični razvoj bioloških zdravil v Mengšu – BioCampus, ki bo omogočal nove razvojne zmogljivosti, vključno s klinično proizvodnjo za podporo zgodnjim fazam kliničnih preskušanj bioloških zdravil naslednje generacije.



Slavnostna obeležitev naložbe v novi razvojni center v prisotnosti predsednika Vlade Republike Slovenija, dr. Roberta Goloba.

Novi center, ki bo predvidoma začel obratovati leta 2026, bo prinesel več kot 100 novih delovnih mest za strokovnjake s področij biotehnološke znanosti in tehnologije. Hkrati bo podprl razvoj kompleksnih bioloških zdravil z novo tehnološko infrastrukturo ter zmogljivostmi.

Novartisova poslovna strategija v celoti vključuje tudi trajnostne vidike poslovanja. Pri snovanju stavbe novega centra smo zato veliko pozornosti namenili energetski in okoljski učinkovitosti. Z uporabljenimi materiali in uvedenimi sistemi bomo med drugim zmanjšali porabo energije v stavbi, zagotovili toplotno ugodje in izboljšali kakovost zraka.

Naložba v nov obrat aseptičnih izdelkov v Ljubljani



Novartisova lokacija v Ljubljani.

V sklopu oddelitve je bila na Novartis d.o.o. prenesena začetna investicija v izgradnjo novega objekta na sedežu družbe v Ljubljani, v katerem bo potekala proizvodnja aseptičnih izdelkov, vial in injekcijskih brizg. Investicija je delno sofinancirana s strani Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo. Nov obrat bo predvidoma začel obratovati v letu 2025.

To bo prvi Novartisov obrat za proizvodnjo aseptičnih izdelkov v Sloveniji in hkrati edini v Novartisu, ki bo imel na enem mestu vzpostavljene vse tehnologije, ki jih potrebujemo za aseptično polnjenje inovativnih Novartisovih izdelkov. V končnem obsegu bo predvidoma zaposloval okrog 300 sodelavcev.

Naložba v nov obrat Virusni vektorji v Mengšu



Obrat za proizvodnjo virusnih vektorjev v Mengšu

V Mengšu smo v letu 2023 začeli gradnjo specializiranega obrata VIFA One, namenjenega proizvodnji virusnih vektorjev, ki bo predvidoma zaključen v letu 2024. Namenjen bo podpori proizvodnje celičnih in genskih terapij, saj so virusni vektorji ključni del teh prebojnih terapij, ki so namenjene zdravljenju določenih genskih in avtoimunskih bolezni ter raka.

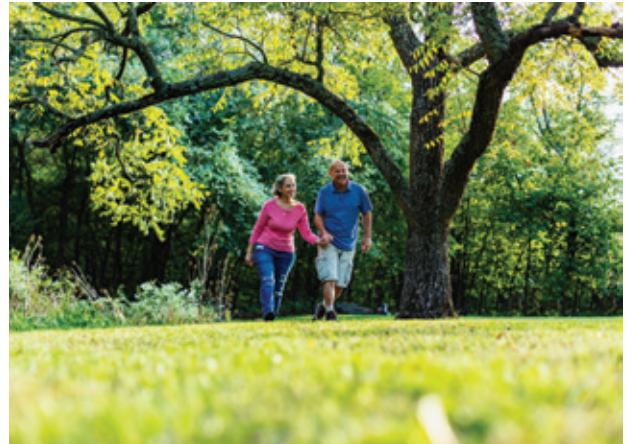
Obrat pomeni prvi Novartisov vstop v proizvodnjo virusnih vektorjev v Evropi in simbolizira znatno širitev naših raziskovalnih in proizvodnih zmogljivosti v biofarmaceutskem sektorju.

Objekt, zasnovan s konceptom *end-to-end*, združuje vse procese pod eno streho in bo deloval v popolnoma avtomatiziranem proizvodnem okolju.

Z uporabo naprednih robotskih tehnologij bo zagotavljal natančnost in učinkovitost v vsaki fazi proizvodnega procesa. Ta najsodobnejša metodologija ne bo le vzpostavila novega industrijskega standarda, ampak tudi močno povečala našo zmogljivost za zagotavljanje revolucionarnih terapij in zagotovila izpolnjevanje najvišjih standardov kakovosti za vsak izdelek, ki ga proizvedemo.

<https://skan.com/en/products/isolators/robocell/>

Naložbe v trajnostne tehnologije



Arhiv Novartis

Novartisova poslovna strategija vključuje tudi številne trajnostne vidike poslovanja. V letu 2023 je bilo na Novartisovih lokacijah v Sloveniji izvedenih več kot 30 projektov za povečanje energetske učinkovitosti, manjšo porabo vode in zmanjšanje količine odpadkov. Trenutno potekajo naložbe v trajnostne tehnologije v višini približno 15 milijonov evrov, med katerimi sta najpomembnejši brezemisijaska turbina v Mengšu in čistilna naprava za odpadne vode v Ljubljani.

Izjava o upravljanju družbe

V skladu z določbo 5. odstavka 70. člena Zakona o gospodarskih družbah (v nadaljevanju ZGD-1) Novartis farmacevtska proizvodnja d.o.o. (v nadaljevanju: družba Novartis d.o.o.) podaja naslednjo

Izjavo o upravljanju:

Poslovodstvo in nadzorni svet družbe Novartis d.o.o. izjavljata, da je bilo v poslovnem letu 2023 upravljanje družbe Novartis d.o.o. skladno z ZGD-1 in drugimi veljavnimi predpisi, ki zavezujejo družbo Novartis d.o.o.

Ta izjava o upravljanju je sestavni del letnega poročila za leto 2023.

Veljavni kodeks upravljanja

Za družbo Novartis d.o.o. v poslovnem letu 2023 ni veljal noben kodeks o upravljanju, prav tako družba Novartis d.o.o. prostovoljno ni sklenila, da bo uporabljala katerikoli drugi javno objavljen kodeks o upravljanju.

Razlog za neuporabo javno objavljenega kodeksa o upravljanju je zlasti v tem, da ima družba Novartis d.o.o. samo enega družbenika, in sicer družbo Novartis Pharma AG, ter je tako vključena v skupino Novartis. Kot del skupine Novartis družbo Novartis d.o.o. zavezuje večje število internih aktov skupine Novartis, ki urejajo vsebine, sicer vsebovane v kodeksih o upravljanju, in sicer razmerja med družbo in družbenikom, sestavo, delovanje in prejemke organa nadzora ter sestavo, delovanje in prejemke članov organa vodenja, javno poročanje, revizijo, sistem notranjih kontrol ter upravljanje tveganj.

Določbe upravljanja poleg kodeksa vsebuje tudi družbena pogodba družbe Novartis d.o.o., ki je javno dostopna na spletnih straneh Poslovnega registra Slovenije.

Opis glavnih značilnosti sistemov notranjih kontrol in upravljanja tveganj v družbi v povezavi s postopkom računovodskega poročanja

Poslovodstvo družbe Novartis d.o.o. je odgovorno za vodenje poslovnih knjig, izbiranje in uporabljanje sistemov notranjih kontrol ter upravljanje tveganj v družbi in za računovodsko poročanje na osnovi predpostavke o nadaljnjem poslovanju podjetja ter v skladu z veljavno zakonodajo in Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja.

Družba Novartis d.o.o. sistem notranjih kontrol oblikuje in izvaja v sklopu sistema notranjih kontrol skupine Novartis. Vsebine in značilnosti sistema so urejene z Novartisovim priročnikom za finančne kontrole (NFCM – Novartis Financial Controls Manual), ki temelji na modelu COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission). O uspešnosti delovanja notranjih kontrol poslovodstvo družbe vsako leto podpiše pismo SOX 404, skladno s Sarbanes-Oxleyjevim zakonom Združenih držav Amerike.

Za zagotavljanje vsestranskega, strokovnega in preverljivega upravljanja poslovnih tveganj ima družba Novartis d.o.o. funkcijo za upravljanje tveganj v družbi Novartis d.o.o., ki je zadolžena za usklajevanje upravljanja tveganj v celotni družbi: ustrezno seznanjanje poslovodstva s pomembnejšimi tveganji posameznih organizacijskih enot v družbi, svetovanje in podporo poslovodstvu pri upravljanju izpostavljenosti družbe ter usklajevanje upravljanja tveganj. Funkcija za upravljanje tveganj postavlja tudi standarde upravljanja tveganj in nudi podporo pri notni uporabi teh standardov ter vzdržuje in pregleduje sistem upravljanja tveganj v družbi. Vzpostavljena sta enoten sistem meril za oceno tveganja v družbi in sistem poročanja posameznih organizacijskih enot.

Podatki po 6. odstavku 70. člena ZGD-1

a) Struktura osnovnega kapitala družbe Novartis in lastniška struktura

Osnovni kapital družbe Novartis d.o.o. znaša 7.500,00 EUR, ki sestoji iz enega osnovnega vložka. Osnovni vložek edinega družbenika, družbe Novartis Pharme AG, znaša 7.500,00 EUR in na njegovi podlagi ima edini družbenik poslovni delež, ki predstavlja 100 % osnovnega kapitala družbe Novartis d.o.o. Edini družbenik lahko s sklepom odloči o vplačilu naknadnih vplačil, v denarni ali nedenarni obliki.

b) Omejitve prenosa poslovnega deleža

Edini družbenik sme svoj poslovni delež, v celoti ali del, prodati ali kako drugače prenesti na tretjo osebo.

c) Pravila družbe o imenovanju in zamenjavi članov organov vodenja in nadzora

Družba Novartis d.o.o. ima enega ali več direktorjev, ki vodijo in zastopajo družbo Novartis d.o.o. na lastno odgovornost. Morebitne omejitve zastopanja posameznega direktorja in njegove pristojnosti se določijo v sklepu nadzornega sveta. Direktorja imenuje nadzorni svet za določen čas petih let z možnostjo ponovnega imenovanja in je lahko kadar koli odpoklican, z ali brez razloga. Družbo Novartis d.o.o. zastopata dva direktorja skupaj ali en direktor skupaj z enim prokuristom, če je ta imenovan. Direktorji izmed vseh direktorjev s sklepom imenujejo generalnega direktorja. Generalni direktor skrbi za enotno usmeritev dela posloводства in ima druge pristojnosti in odgovornosti, določene s Poslovníkom posloводства družbe Novartis d.o.o.

Nadzorni svet ima tri člane, od katerih dva imenuje edini družbenik, enega pa izvoli svet delavcev. Član nadzornega sveta je izvoljen za dobo štirih let in je lahko predčasno odpoklican v skladu z določbami ZGD-1, z ali brez razloga. Predsednika in namestnika nadzornega sveta izvolijo člani nadzornega sveta izmed članov predstavnikov edinega družbenika.

d) Pravila družbe o spremembah Akta o ustanovitvi

Akt o ustanovitvi družbe Novartis d.o.o. ne vsebuje posebnih določb za spremembo Akta o ustanovitvi, zato za postopek spremembe Akta o ustanovitvi in potrebno večino pri odločanju veljajo zakonske določbe ZGD-1.

e) Pooblastila članom posloводства

Družbo Novartis d.o.o. vodi, predstavlja in zastopa posloводство, pri čemer Akt o ustanovitvi za veljavno zastopanje določa skupno zastopanje dveh direktorjev oziroma enega direktorja skupaj s prokuristom, razen če bi zakon, Akt o ustanovitvi ali sklep edinega družbenika za posamezen posel določil drugače.

Člani posloводства lahko prenesejo posamezna pooblastila in opravila iz svojih pristojnosti, kot tudi za zastopanje družbe Novartis d.o.o., na posamezne delavce družbe Novartis d.o.o. ali druge osebe. Posloводство ne more prenesti pooblastil v celotnem obsegu, kot jih ima samo. Prenos pooblastil in opravil posloводства ali posameznih direktorjev ne razbremeni odgovornosti.

Pojasnila glede delovanja in ključnih pristojnosti edinega družbenika

Družbo Novartis d.o.o. upravlja edini družbenik, to je družba Novartis Pharma AG. Edini družbenik sprejema vse svoje odločitve v zvezi z upravljanjem družbe Novartis d.o.o. v pisni obliki. Edini družbenik sprejme odločitev, kadarkoli je to zahtevano, ali če meni, da je potrebno, v vsakem primeru pa najmanj enkrat na leto za namen uporabe bilančnega dobička družbe Novartis d.o.o. za vsako poslovno leto. Edini družbenik vnese v knjigo sklepov družbe Novartis d.o.o. sklepe družbenika, ki jih je po predpisih treba vnesti v knjigo sklepov.

Akt o ustanovitvi družbe Novartis d.o.o. določa, da edini družbenik samostojno odloča o: uporabi bilančnega dobička; vplačilu naknadnih vplačil; vračilu naknadnih vplačil; povečanju in zmanjšanju osnovnega kapitala družbe Novartis d.o.o.; imenovanju in odpoklicu članov nadzornega sveta; o plačilu za delo članom nadzornega sveta; imenovanju revizorja; sprejemu letnega poročila, če ga nadzorni svet ni potrdil ali je odločitev o sprejemu letnega poročila prepustil edinemu družbeniku; soglasju k poslom družbe Novartis d.o.o., za katere je tako predvideno z Aktom o ustanovitvi ali s sklepom edinega družbenika; spremembah Akta o ustanovitvi; statusnih preoblikovanjih družbe; prenehanju ali likvidaciji družbe Novartis d.o.o. in drugih zadevah, za katere tako določa Akt o ustanovitvi ali zakon.

Podatki o sestavi in delovanju organov vodenja ali nadzora

a) Sestava in delovanje posloводства

Delovanje posloводства urejata Akt o ustanovitvi družbe Novartis d.o.o. in Poslovník posloводства Novartis d.o.o. Posloводство družbe je tematiko s področja svojih pristojnosti v letu 2023 obravnavala na 21 sejah, od tega 12 rednih in 9 izrednih.

Posloводство družbe Novartis je v letu 2023 in do datuma sestavitve poročila delovalo v naslednji sestavi:

- **Robert Ljoljo** (od 1. 1. 2023 do 19. 1. 2023)
- **Andreja Bucik Primožič** (od 1. 1. 2023 do 19. 1. 2023)
- **Jana Petek**, direktorica (od 19. 1. 2023 do 10. 1. 2024)
- **Mihaela Žuran**, direktorica (od 19. 1. 2023 dalje)
- **Polonca Kuhar**, direktorica (od 19. 1. 2023 dalje)
- **Uroš Urleb**, direktor (od 19. 1. 2023 dalje)
- **Petra Štefanič Anderluh**, generalna direktorica (od 10. 1. 2024 dalje)
- **Marjan Novak**, delavski direktor (od 10. 4. 2024 dalje)

b) Sestava in delovanje nadzornega sveta ter njegovih komisij

Nadzorni svet je v letu 2023 imel eno redno sejo, na kateri je sprejel poslovnik Nadzornega sveta, imenoval člane nadzornega sveta ter spremljal poslovanje družbe Novartis d.o.o., njene cilje in tveganja, ki jim je bila družba izpostavljena, in so bila močno zaznamovana z oddelivitvijo Sandoza.

Nadzorni svet družbe Novartisa je bil oblikovan dne 12. 7. 2023 in je v letu 2023 deloval v naslednji sestavi:

- **Jelica Zdolšek**, predsednica (od 12. 7. 2023 dalje)
- **Petra Štefanič Anderluh**, namestnica predsednice (od 12. 7. 2023 do 22. 12. 2023)
- **Jonathan Michael Novak**, član (od 12. 7. 2023 do 22. 12. 2023)
- **Miha Thuma**, član – predstavnik delavcev (od 28. 9. 2023 dalje)
- **Sebastijan Žic**, član – predstavnik delavcev (od 28. 9. 2023 do 14. 12. 2023)
- **Christoph Kurt Bürki** – član (od 22. 12. 2023 dalje)

c) Veljavna politika raznolikosti pri zastopanosti v organih vodenja ali nadzora družbe

Družba Novartis d.o.o. spoštuje raznolikost svojih zaposlenih, bolnikov in drugih deležnikov ter si prizadeva za njihovo enakopravno vključevanje v svoje delovanje.

Prav tako spodbuja raznolikost po spolu in izobrazbi pri zastopanosti v organih vodenja in nadzora družbe. Poslovodstvo so v letu 2023 večino časa sestavljali 4 člani, pri čemer je bila zastopanost posameznega spola: 25 % moški in 75 % ženske. Nadzorni svet Novartisa d.o.o. je bil v letu 2023 sestavljen najprej iz treh članov, pri čemer je 66,6 % članov predstavljal ženski spol, konec leta 2023 pa v enako številčnem nadzornem svetu v istem odstotku moški spol.

V okviru skupine Novartis, katere del je tudi družba Novartis d.o.o., so na področju raznolikosti, pravičnosti in vključenosti postavljene dobre osnove, na katerih vsak dan gradimo in ustvarjamo navdihujočo, vedoželjno in opolnomočeno kulturo. Ta temelji na integriteti in ustvarjanju raznolikega, varnega ter vključujočega delovnega okolja, v katerem je lahko vsakdo to, kar je, brez strahu pred diskriminacijo. Kot zagovorniki in vzorniki podpiramo kulturo raznolikosti, pravičnosti in vključenosti tako na delovnem mestu kot v svoji širši okolici.

V okviru pobude Raznolikost, pravičnost in vključenost delujejo štiri skupine: Invalidi, Skupnost LGBTQI+ (Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender, Queer, and Intersex), Medgeneracijsko sodelovanje in Raznoliki talenti.



Poslovno poročilo

Ključni dosežki enot v letu 2023

Razvoj bioloških zdravil Mengeš

Z vidika dela in dosežkov je bilo leto 2023 za Razvoj bioloških zdravil Mengeš uspešno. Leto je zaznamoval začetek gradnje visokotehnološkega Centra za tehnični razvoj bioloških zdravil (BioCampus).



Laboratoriji v Razvoju bioloških zdravil Mengeš

Med letom je v enoti potekalo 39 razvojnih projektov inovativnih in podobnih bioloških zdravil v različnih razvojnih fazah, od tega več kot 60 % za inovativna biološka zdravila. Skladno s strategijo smo, poleg implementacije kritične infrastrukture, nadgrajevali tehnološke izboljšave za spopadanje z naraščajočo kompleksnostjo bioloških zdravil. Tarčno usmerjen razvoj v vse večji meri temelji na informiranem razvoju, kar omogoča vpeljava in uporaba najnovejših tehnologij *in-silico*. Z njihovo vpeljavo so naše raziskovalke in raziskovalci aktivno sooblikovali regulatorno področje, kar bo v prihodnosti omogočalo hitrejšo registracijo bioloških zdravil ter dostop bolnikov do inovativnih zdravil. V letu 2023 smo uspešno zaključili tudi inšpekcije in presoje ter dosegli vse ključne mejnike pri razvojnih projektih. Z našim delom pa imamo tudi širši vpliv v svetu farmacevtskih tehnologij – naše sodelavke in sodelavci so v minulem letu objavili več člankov v znanstvenih revijah, enega v reviji *Nature*, eni najvplivnejših znanstvenih revij na svetu, ki ima velik vpliv na določene tematike v industriji.

V minulem letu smo nadaljevali z optimizacijo procesov s pomočjo avtomatizacije in digitalizacije, pri čemer sledimo sodobnim trendom, uvajamo interne in zunanje digitalne rešitve ter stremimo k čim večji avtomatizaciji laboratorijskih procesov. Tako smo v delovne procese vpeljali digitalne rešitve, zasnovane po meri, da bi dosegli brezpapirno poslovanje, kar nam je že uspelo v razvojnih laboratorijih.

V GMP (Good Manufacturing Practice) regulirano okolje smo vpeljali rabo laboratorijskih robotov ter sredstva namenili tudi za razvoj in vpeljava drugih avtomatiziranih rešitev s ciljem pospeševanja procesov in večje učinkovitosti.



Laboratoriji v Razvoju bioloških zdravil Mengeš

Znanje in poglobljeno znanstveno delo naših sodelavcev je bilo tudi v letu 2023 širše prepoznano v skupini Novartis in širše. Naši sodelavci v Razvoju bioloških zdravil Mengeš so skupaj s sodelavci Bioloških učinkovin Mengeš prejeli zlato priznanje Gospodarske zbornice Slovenije za inovativne dosežke, in sicer za procesno inovacijo, ki izboljša produktivnost in poveča fleksibilnost proizvodnje bioloških molekul ter je okoljsko bolj vzdržna. Implementirana prebojna tehnologija spodbuja konkurenčnost in omogoča boljšo dostopnost bioloških zdravil širši populaciji bolnikov.

Nadalje smo okrepili sodelovanje z našimi poslovnimi partnerji ter akademskimi in raziskovalnimi institucijami, s katerimi smo tesno povezani že desetletja. Nenehno učenje, ustvarjanje novega znanja in prenos znanja ter izkušeni na mlade bodoče raziskovalce je ključno. V minulem letu smo gostili več skupin študentov in dijakov, ki smo jim predstavili naše delo ter karierne možnosti, naši raziskovalci pa so predavali na fakultetah. Nadaljevali smo s sodelovanjem pri magistrskih in doktorskih delih ter sodelovali na znanstvenih konferencah v organizaciji lokalnih akademskih skupin. Že petič smo v sodelovanju z akademskimi institucijami organizirali Open Academia Day in tako utrdili model sodelovanja z akademsko sfero.

Trdni izdelki Ljubljana



Shranjevalne posode v proizvodnji trdnih izdelkov v Ljubljani

Na proizvodno lokacijo Trdnih izdelkov v Ljubljani je v letu 2023 močno vplivala oddelitve skupine Sandoz, saj je ta zahtevala prilagoditev procesov na številnih področjih. Naši sodelavci so podprli izvajanje oddelitenih in prevzemnih aktivnosti in hkrati ostali osredotočeni na naše osnovno poslanstvo – zagotoviti kakovostna zdravila za naše paciente.

Med letom se je z novimi lansirani in transferji delež inovativnih zdravil v našem portfelju še povečeval. Entresto je po dveh letih proizvodnje na naši lokaciji postal eden najpomembnejših izdelkov v portfelju. Uspešno smo uvedli več izboljšav v procesu njegove proizvodnje, kar je botrovalo rekordni mesečni proizvodnji 200 milijonov tablet v oktobru.

V proizvodnjo smo vpeljali drugo linijo za ekstrudiranje vročih talin, kar nam je omogočilo, da smo v oktobru prvič proizvedli rekordnih 63 milijonov tablet izdelka Eucreas. Ob koncu leta smo v enoti Pakiranje uvedli dve novi pakirni liniji – eno linijo, namenjeno pakiranju v plastenke, ki je zlasti primerna za učinkovito pakiranje majhnih serij, in eno linijo, namenjeno pakiranju v pretisne omote.

Odigrali smo ključno vlogo pri lansiranju pediatrične oblike zdravila Entresto, ki ga proizvajamo in pakiramo na naši lokaciji, in sicer smo validirali pediatrično formulacijo zdravila z uporabo tehnologije mini tabletiranja in izdelek lansirali v Evropski uniji.

Prav tako smo imeli pomembno vlogo tudi pri globalnem lansiranju zdravila Iptacopan, ki ga pakiramo na naši lokaciji.



Oblagalni boben v proizvodnji trdnih izdelkov v Ljubljani

V minulem letu smo nadaljevali z uvajanjem novih inovativnih tehnologij in izdelkov:

- Proizvedli smo prvo razvojno serijo izdelka Scembix v obliki, primerni za otroke. Uporabili smo tehnologijo mini tablet, za katero smo izkušnje nabirali pri razvoju pediatrične oblike Entresta.
- Izdelali smo večje število razvojnih serij antimalaričnega zdravila KLU155, ki vključuje veliko različnih inovativnih tehnologij. S tem se nenehno približujemo lansiranju novega zdravila na trg in pomoči bolnikom, predvsem v podsaharski Afriki.
- Z uporabo nove tehnologije nanometlja smo proizvedli validacijske serije LOU 064.
- Po uspešnem prenosu izdelka Gilenya v pediatrični obliki smo izvedli prvo dobavo na trg. Z zahtevnim prenosom tehnologije so naše ekipe namestile in nadgradile novo opremo zelo majhne kapacitete (manj kot 5 kg granulata).
- Izvedli smo prvi zagon nove linije za kontinuirano proizvodnjo trdnih farmacevtskih oblik.

Kakovost in varnost ostajata temelj, na katerem dosledno gradimo svoj uspeh. Uspešno smo prestali številne presoje zdravstvenih organov in strank, vključno z zelo zahtevnim pregledom beloruske agencije za zdravila.

Farmacevtske učinkovine Mengeš



Obrat za proizvodnjo učinkovin za inovativna zdravila

V Farmacevtskih učinkovinah Mengeš smo dinamično leto 2023 zaključili uspešno. Visoka zasedenost proizvodnih linij in odlično načrtovanje proizvodnje in ostalih poslovnih procesov nam je omogočilo nemoteno proizvodnjo in dobavo naših učinkovin kupcem. Spremembe v organizaciji, vezane na oddelitev skupine Sandoz, so zahtevale agilnost vseh zaposlenih, ki so podprli izvajanje oddelitvenih in prevzemnih aktivnosti ter hkrati ostali osredotočeni in uspešno nadaljevali z vsemi zastavljenimi projekti, s katerimi smo dvigovali produktivnost in zniževali stroške poslovanja. Zaključenih je bilo 30 manjših okoljskih projektov za povečanje energetske učinkovitosti, manjše porabe vode in odpadkov.

V ZDA smo lansirali zdravilo Iptacopan, kar potrjuje uspešen razvoj in komercializacijo tega Novartisovega fokusnega izdelka na enem izmed ključnih trgov skupine Novartis.



Obrat za proizvodnjo učinkovin za inovativna zdravila

Leto 2023 je bilo za Farmacevtske učinkovine Mengeš leto tehnoloških prenosov. Uspešno smo zaključili tehnični prenos zdravil Kisqali in Dabrafenib, kar potrjuje visoko strokovno znanje za prenos tehnologij iz razvoja v proizvodnjo. V teku pa so tehnični prenosi zdravil Promacta, Jakavi, Ascomicin, ki bodo po načrtih zaključeni do tretjega četrtertletja 2024. To potrjuje naša nenehna prizadevanja za širitev proizvodnega portfelja in zmogljivosti ter izvedenstva. Z vsemi izvedenimi prenosi sledimo zastavljenemu cilju, da proizvodni portfelj prenovimo do konca leta 2026, ko bomo proizvajali 70 % inovativnih farmacevtskih učinkovin.

Kakovost in varnost ostajata temelj, na katerem dosledno gradimo svoj uspeh. V letu 2023 smo tako uspešno prestali presojo skupine Novartis s področja zdravje, varnost, okolje (HSE).

Bioške učinkovine Mengeš



Proizvodnja bioloških učinkovin v Mengšu

V proizvodnji bioloških učinkovin v Mengšu smo uspešno zagnali dodatne kapacitete, izvedli smo 8 prenosov novih inovativnih molekul in molekul za podobna biološka zdravila, izvedli smo 3 validacije procesov in in proizvedli klinične ter komercialne serije nekaterih novih zdravil. V letu 2023 smo tako proizvedli 73 serij izdelkov, kar je 30 serij več kot v letu 2022. Ob širitvi proizvodnje smo začeli z vzpostavljanjem prvega Novartisovega obrata za virusne vektorje v Evropi, hkrati pa smo intenzivno delali na izvedbi investicijskega projekta za dodatno povečanje (podvojitve) proizvodnih kapacitet, ki bo zaključen v letu 2024.



Laboratorij proizvodnih znanosti in tehnologij (MS&T) v Bioloških učinkovinah Mengeš

Na linijah za proizvodnjo eritropoetina (EPO) smo zabeležili visoke izkoristke in tako povečali velikost serij za faktor 1.5.

Leto je bilo dinamično tudi z vidika presoj, tako internih kot eksternih. Uspešno je bilo opravljenih več presoj različnih regulatornih organov, vključno z ameriško presojo FDA (Food & Drug Administration).

Novartisov korporativni center (NOCC)

V NOCC Ljubljana smo podpirali operativne dejavnosti in strategijo proizvodnih lokacij z zagotavljanjem rešitev na različnih področjih kot so inženiring, informacijska tehnologija, upravljanje oskrbovalnih verig, usposabljanje in izobraževanje, finance, zagotavljanje varnosti in okoljske trajnosti.

NOCC Inženiring je v Sloveniji načrtoval in izvajal investicije večjih vrednost, med največjimi investicije v razvojni center Biocampus Mengeš in novo aseptično proizvodnjo v Ljubljani. Prav tako smo v polni meri pričeli izkoriščati 3D tiskanje za izdelavo rezervnih delov, kjer prihranki v primerjavi z originalnimi rezervnimi deli dobaviteljev, lahko dosežejo tudi do 80 %.

V NOCC Financah smo zagotovili kontinuirano finančno podporo za najpomembnejše proizvodne lokacije, globalne platforme, lokalne in globalne funkcije znotraj Novartisovih Dejavnosti ter obenem aktivno podpirali finančne aspekte projekta oddelitve Sandoza ter novih finančnih poročevalskih zahtev. Naši člani ekipe so bili prepoznani ob številnih priložnostih za proaktivno partnerstvo s proizvodnimi ekipami na lokacijah in v okviru globalnih funkcij, ki je botrovalo tudi k zelo dobri povprečni oceni zadovoljstva strank naših storitev, ki je bila izvedena v Q4 2023.

Na področju DD&IT (Data Digital & IT) smo dosegli pomemben napredek pri krepitvi tehnološke infrastrukture in uporabniške izkušnje. Posebej bi poudarili uspešno izvedbo projekta oddelitve, ki je vključeval obsežne nadgradnje aplikacij. Novartisova ekipa je z izgradnjo novega podatkovnega centra za Sandoz in reorganizacijo Novartisove terminalske infrastrukture zagotovila vrhunski operativni sistem. Upravljanje dobavne verige je uspešno zaključila nekatere ključne dogodke življenjskega cikla, vključno s prenosi zdravil in končnih izdelkov za blagovne znamke, kot so Kisqali, Entresto, Mayzent, Myfortic. V letu 2023 smo odprli tudi nove pisarne v Slovenj Gradcu, namenjene sodelavcem, ki delajo na Koroškem.

Globalne in lokalne funkcije

Sodelavci v **Financah** smo bili gonilna sila v procesu oddelitve generičnega dela: na Novartis d.o.o. smo prenesli številna sredstva in večmilijonske vrednosti, uvedli nova orodja in procese ter z novo organizacijsko strukturo enote Financ zagotovili skladnost in zanesljivo poročanje. Poleg tega smo nenehno podpirali doseganje Novartisovih uspešnih rezultatov v letu 2023.

Sodelavci v **Kadrih (P&O)** smo imeli ključno vlogo pri procesu oddelitve, saj smo med drugim uredili prenos 3.401 sodelavca na novoustanovljeno podjetje Novartis d.o.o. in prilagodili interne smernice in predpise. Pripravili smo novo 'obljubo delodajalca' (Employee value proposition) ter

zaposlili večje število novih sodelavk in sodelavcev. Prav tako smo določili 3 strateške stebre pobude Polni življenja in izvajali aktivnosti v sklopu pobude ter podprli sodelavce, prizadete v poplavih.

Sodelavci v **Pravnih zadevah** smo bili nepogrešljivi pri vseh ključnih strateških projektih v letu 2023, predvsem pri:

- Uspešni in pravočasni izvedbi kompleksnega oddelitvenega procesa (vključno s sklepanjem pogodb, ki urejajo razmerja med Novartisom d.o.o. in Lekom, ter materialno ločitvijo pogodb)
- Odličnem sodelovanju s Kadri in drugimi funkcijami pri prehodu zaposlenih iz Leka v Novartis
- Sprejetju več kot 60 internih predpisov za Novartis d.o.o., reviziji in pripravi predlog pogodb za Novartis d.o.o., vzpostavitvi intranetne strani Pravnih zadev in orodij za vodenje notranjih procesov podjetja.

V enoti **Etika, tveganja in skladnost (ERC)** smo vzpostavili upravljanje ERC za Novartis d.o.o., vključili zahteve novega zakona o zaščiti prijaviteljev ('žvižgačev') v naš proces Speak-up, vzpostavili time NEM (Novartis Emergency Management) na ravni države in lokacij ter vpeljali novi operativni model za upravljanje v nujnih (kriznih) situacijah, implementirali globalni učni načrt za področje skladnosti in lansirali politiko Etično poslovanje ter novo digitalno platformo "BeSure".

V **Korporativnem komuniciranju** smo se osredotočili na gradnjo in krepitev zgodbe Novartisa v Sloveniji, začeli upravljati LinkedIn kanal, lansirali novo korporativno spletno stran www.novartis.si, lansirali novo blagovno znamko Novartisa z organizacijo dogodkov v Ljubljani in Mengšu, posodobili številna korporativna gradiva, soorganizirali razne interne dogodke in dogodke za zunanjo javnost ter delili svoje zgodbe znotraj in zunaj našega podjetja.

Zagotavljanje kakovosti

V okviru ustanovitve Novartisa d.o.o. smo pridobili ustrezne licence, ki so potrebne za obratovanje:

A. Dovoljenje za proizvodnjo in uvozno dovoljenje za zdravilo ter testiranje, ki zajema naslednje dejavnosti:

- Proizvodnjo trdnih farmacevtskih oblik
- Testiranje vstopnih materialov, testiranje medfaznih izdelkov, testiranje in vivo
- Testiranje izdelkov
- Sproščanje izdelkov na trg
- Uvoz medfaznih izdelkov in končnih farmacevtskih oblik

B. Dovoljenje za prodajo zdravilnih učinkovin

C. Dovoljenje za uvoz zdravilnih učinkovin

D. Dovoljenje za veleprodajo zdravil

Obe proizvodni lokaciji v Ljubljani in Mengšu sta odobreni tudi s strani ameriške agencije FDA in imata svojo registracijsko številko na FDA (FEI #).

Novartis d.o.o. je zavezan k ohranjanju visokih standardov kakovosti, kar smo potrdili tudi z več uspešnimi inšpekcijskimi pregledi zdravstvenih organov ter notranjimi presojami in presojami strank. Pri izvedenih inšpekcijskih pregledih smo dosegli dobre rezultate, ki odražajo našo predanost skladnosti in regulativnim zahtevam. Novartis d.o.o. s tem potrjuje svoje zaveze, da dosledno proizvaja in dobavlja izdelke najvišje kakovosti.

Poudariti je treba prizadevanja za kakovost pri podpiranju lansiranja novih izdelkov na trg in pri razširitvah proizvodnih kapacitet, saj si skupina Novartis prizadeva na trg pripeljati nova inovativna zdravila, ki bodo najbolje služila našim pacientom. Podprli smo ključne projekte skupine Novartis s sproščanjem in testiranjem stabilnosti, in sicer tako na ameriškem trgu, na katerem je skupina Novartis lansirala zdravilo proti raku Iptacopan, kot na evropskem trgu s pediatrično obliko uspešnega zdravila Entresto za zdravljenje kardiovaskularnih bolezni. Prav tako smo vzpostavili EU retestiranje za gensko terapijo Zolgensma.



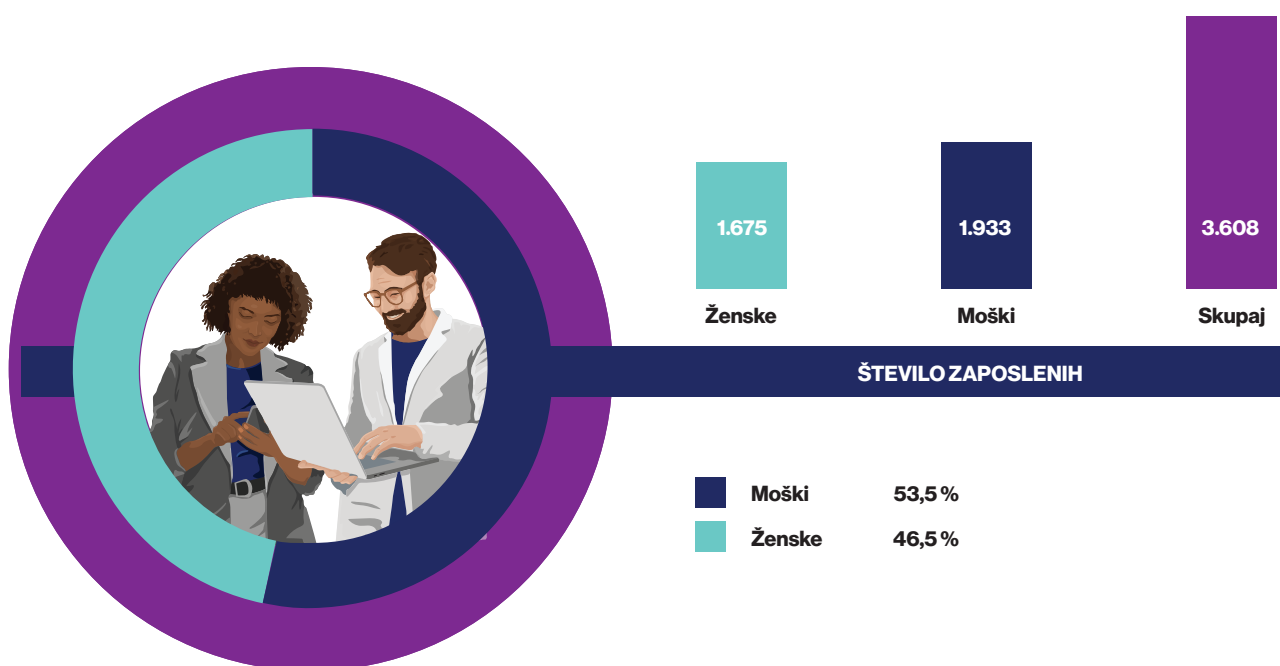
Zaposleni

Uspešnost in doseganje ciljev družbe je rezultat predanega dela naših zaposlenih.

V letu 2023 smo ob spremenjenih razmerah na trgu dela samo v drugem polletju povečali število sodelavcev za več kot 200. Med zaposlenimi je bilo 46,5 % žensk in 53,5 % moških. Največ smo zaposlovali na področju Kakovosti in Proizvodnje.

Ob koncu leta 2023 smo tako imeli 3.608 zaposlenih, od tega 92,2 % za nedoločen čas in 7,8 % za določen čas.

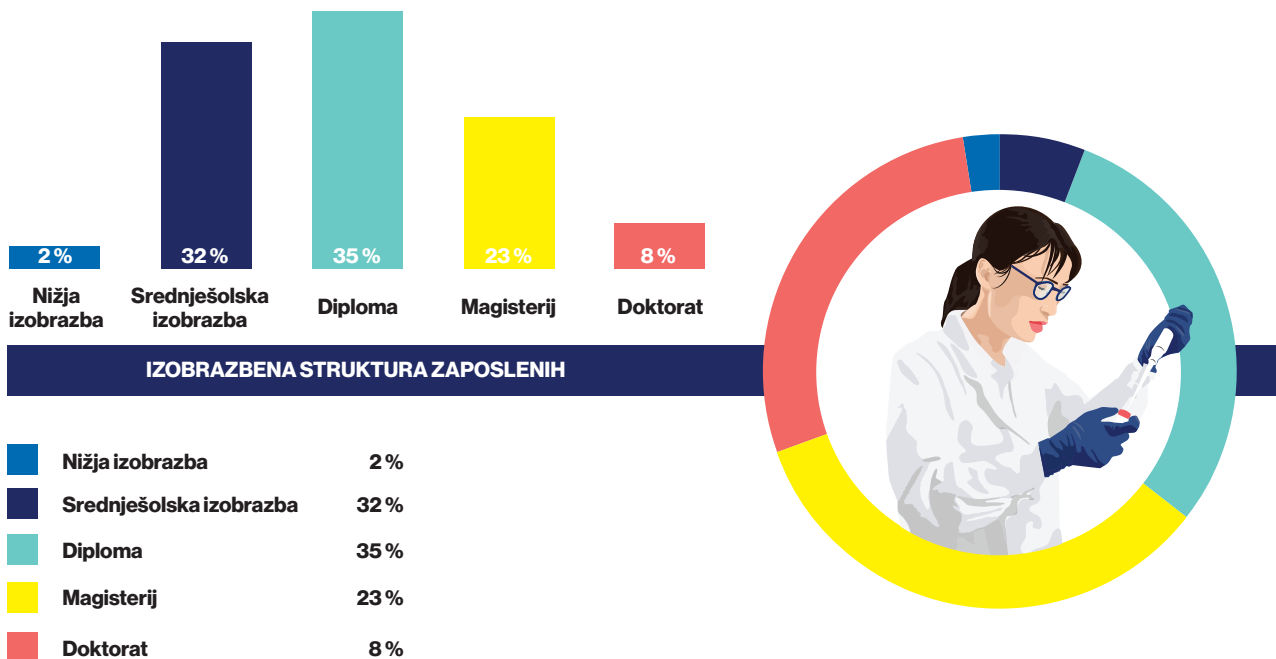
Število zaposlenih na dan 31. 12. 2023



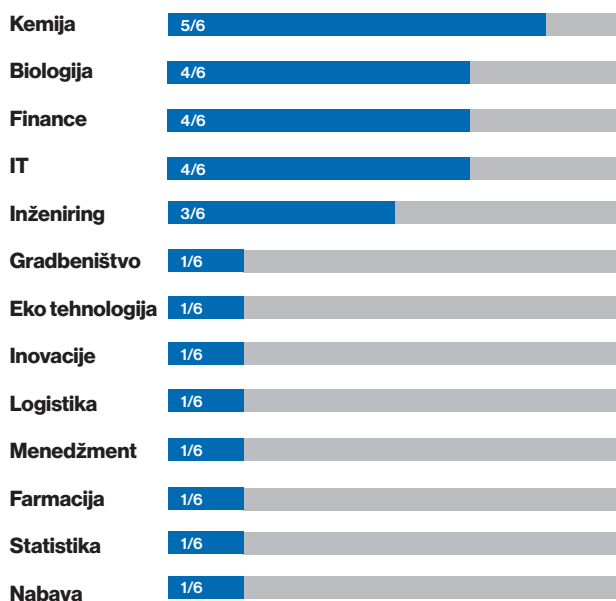
Izobraževanje v Novartis d.o.o.

V povprečju se je Novartisov zaposleni v letu 2023 izobraževal 46,7 ure oziroma 5,8 dneva, predvsem na področju delovnih postopkov in kakovosti.

Izobrazbena struktura zaposlenih na dan 31. 12. 2023



Študij ob delu – področja



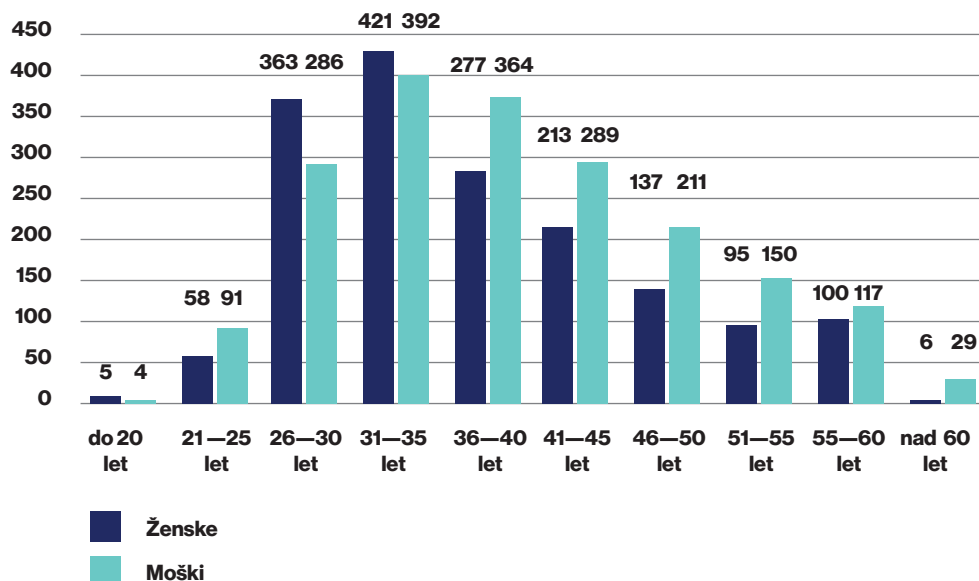
Dobrih 30 % zaposlenih ima zaključen magisterij ali doktorat. V Novartis d.o.o. omogočamo sodelavcem študij ob delu – tako smo leta 2023 imeli na dodiplomskem izobraževanju 36 sodelavcev, na podiplomskem pa 14, od tega največ na področju kemije in biotehnologije.

Raznolikost, pravičnost in vključenost (DEI)

Ponosni smo na vrsto dejavnosti, izvedenih v okviru pobude Raznolikost, pravičnost in vključenost. Vzpostavili smo Skupine zaposlenih, ki se med drugim osredotočajo na medgeneracijsko sodelovanje, zaposlovanje invalidov ter raznolikost naših talentov. V letu 2023 smo zaposlovali sodelavce 38 različnih narodnosti.

Povprečna starost zaposlenih v podjetju v letu 2023 je bila 38 let.

Starostne skupine po spolu na dan 31. 12. 2023



Priložnosti za zgodnje talente



Želiš postati naš štipendist?

Postani del Novartis, farmacevtskega podjetja za inovativna zdravila.

Razpisujemo kadrovske štipendije za šolsko leto 2024/2025 za dijake in študente zaključnih letnikov smeri farmacije, kemije, kemijskega inženirstva, biotehnologije, mehatronike, elektrotehnike in strojništva.

Novartis v Sloveniji je osredotočeno farmacevtsko podjetje za inovativna zdravila, prvo v zgodovini slovenske farmacevtske panoge. Z več kot 3.600 zaposlenimi smo eden največjih zaposlovalcev pri nas. Za bolnike doma in po svetu razvijamo in proizvajamo zdravila, kakršnih še ni bilo. Svojo zgodbo nadaljujemo na trdnih temeljih, ki smo jih gradili skozi desetletja izkušenj in najodličnejših farmacevtskih pristopov. Prisotni smo v Ljubljani in Mengšu.

Izbranim štipendistom omogočimo opravljanje prakse, ob zaključku šolanja pa ponudimo redno zaposlitev.

Svojo prijavo oddajte najkasneje do 15. maja 2024 preko povezave:

[Prijava](#)

Vabljeni, da se nam pridružite kot štipendist v Novartis v Sloveniji.

Upamo, da boste skupaj z nami odkrivali nove možnosti za izboljševanje življenja bolnikov po vsem svetu.



Soustvarjamo medicino, skupaj.



Novartis d.o.o. vlaga v grajenje zgodnjih talentov in je tako v letu 2023 podelili nove kadrovske štipendije. Ob koncu leta smo imeli 31 štipendistov – študentov in dijakov zaključnih letnikov naravoslovnih študijskih programov. Dijakom in študentom smo omogočili vpogled v delo v farmacevtskem podjetju z obiski podjetja, praktičnim usposabljanjem in opravljanjem diplom. V letu 2023 smo 55 dijakom in študentom omogočili opravljanje obveznega praktičnega usposabljanja in poleg tega organizirali poletno prakso. Pri tem je posebej pomembno delo internih mentorjev, ki so s svojim znanjem prispevali k povezovanju teoretičnega znanja s praktičnimi veščinami.



Vse najboljše se začne s teboj

Postani Novartist, spreminjaj svet.

Te zanima več?



»BioCamp«



Že 13. leto zapovrstjo smo organizirali Novartisov BioCamp, ki je potekal od 10. do 12. septembra 2023. Dogodek BioCamp je tridnevni forum, namenjen najboljšim diplomantom in podiplomskim študentom znanosti, tehnologije in podjetništva iz centralno-evropske regije, ki jih zanima kariera v farmacevtski industriji. Naslovna tematika tokratnega dogodka je bila "Napredni pristopi pri zdravljenju raka: Na presečišču vrhunske znanosti in tehnologij naslednje generacije".

Udeleženci BioCampa so tako dobili neposreden vpogled v izzive in priložnosti, ki jih ponuja svet raziskav in mednarodnega poslovnega okolja inovativne farmacevtske industrije.

Program Polni življenja

S številnimi aktivnostmi želimo prispevati k dobremu počutju zaposlenih, soustvarjanju pozitivne kulture v podjetju ter ustvarjanju boljšega in bolj zdravega delovnega okolja. Tako smo sodelavcem ponudili celovit program dobrega počutja Polni življenja, ki smo ga razdelili na tri sklope: delovne obremenitve, duševno in telesno dobro počutje. Nadaljevali smo z vodenimi vadbami na delovnem mestu, okrepili ponudbo različnih vadb prek spleta, od jutranje joge do aktivnih odmorov med delovnim dnevom in tedenske intenzivne vadbe.

V oktobru, mesecu duševnega zdravja, smo organizirali spletno usposabljanje o temeljih duševnega zdravja in povabili sodelavce, da se udeležijo kratkih srečanj, na katerih so spoznavali različne tehnike čuječnosti. Na interaktivnem dvodnevem dogodku "Kako si?" v novembru se nam je pridružilo več kot 400 sodelavcev, ki so skupaj s predavatelji raziskovali svet čustev in njihov vpliv na počutje in medosebne odnose.



Trajnostno poročanje, družbena odgovornost in okoljska politika

Trajnostna (ESG) strategija in zaveze v družbi Novartis d.o.o.

V družbi Novartis d.o.o. se trajnostnih tem lotevamo celostno. V ta namen smo vzpostavili ustrezne procese za spremljanje dejavnikov okoljske trajnosti, družbe in upravljanja (ESG – Environmental, Social, Governance). Naša trajnostna strategija in zaveze so usklajeni s strategijo skupine Novartis.

Gradnja zaupanja v družbi je ključni del korporativne strategije družbe Novartis d.o.o. in posledično ključnega pomena za uresničevanje našega poslanstva soustvarjanja medicine za izboljšanje in podaljševanje življenja ljudi. Naša prizadevanja na področju ESG, ki jih celostno vključujemo v delovanje družbe kot tudi v naše dobavne verige, so ključna za ustvarjanje dolgoročne vrednosti za deležnike.

Naša zaveza je, da postanemo vodilno podjetje v sektorju na področjih, na katerih lahko najbolj vplivamo na ljudi in družbo. S pomočjo inovacij se trudimo vključiti ključne vidike ESG v osnovno poslovanje, tj. omogočiti čim širši dostop do zdravil čim več bolnikom po svetu. Ohranjanje kakovosti in varnosti naših zdravil je temeljno za ta prizadevanja.

Kot odgovorno podjetje skladno z našo korporativno kulturo namenjamo veliko pozornosti tudi razvoju zaposlenih, zagotavljamo okoljsko vzdržnost ter ohranjamo visoke standarde etičnosti in upravljanja. Prav tako se osredotočamo na izboljšanje zmogljivosti na področju trajnostnega poročanja z namenom izpolnjevanja spreminjajočih se zahtev na trgih, na katerih delujemo.

Naš trajnostni okvir

Naš največji vpliv in naše najpomembnejše teme so, zagotavljanje enakosti na področju zdravja in delovanje kot odgovorno podjetje.

Inovacija in dostop do zdravil

- Razvoj novih zdravil, ki rešujejo medicinske in družbene potrebe
- Širok dostop do naših zdravil, vključno z neprivilegiranimi populacijami
- Poseben poudarek na globalnem zdravju

Človeški kapital

- Raznolikost, enakost in vključevanje (DEI)
- Kultura
- Talenti

Okoljska vzdržnost

- Podnebje
- Voda
- Odpadki

Etični standardi

- Etika
- Skladnost
- Človekove pravice

Doseganje čim večjega števila pacientov z našimi inovativnimi zdravili

Ustvarjanje trajnostnega družbenega in gospodarskega vpliva

Gradnja zaupanja v družbo

Naši cilji na področju trajnosti so povezani z našimi strateškimi prednostnimi nalogami in nam pomagajo izboljšati kakovost na področju zdravstva ter ustvariti trajnostne družbene in okoljske vplive.

Za podrobnejši pregled doseganja ciljev vas vabimo k ogledu trajnostnega poročila družbe Novartis: [Novartis in Society Integrated Report 2023](#).

Upravljanje tveganj

Naša družba se sooča s tveganji ter negotovostmi in zavedamo se, da je uspešno poslovanje odvisno od sposobnosti obvladovanja tveganj.

Najpomembnejša tveganja obvladujemo z rednimi pregledi v okviru vzpostavljenega sistema. Z integriranim okvirom za upravljanje tveganj v podjetju (ERM – Enterprise Risk Management) zagotavljamo celovit pregled nad tveganji v družbi in spodbujamo kulturo pametnega prevzemanja tveganj.

Nepričakovana tveganja in negotovosti, ki so večinoma povezana z geo- in družbenopolitičnimi grožnjami in makroekonomskim razvojem, ter na splošno določena finančna tveganja lahko negativno vplivajo na naše poslovanje, finančno stanje in poslovne izide.

Ta tveganja so naslednja:

Valutno tveganje. Spremembe menjalnih tečajev med evrom, našo funkcijsko, predstavitveno valuto, in drugimi valutami lahko privedejo do povečanja ali zmanjšanja izkazanih prihodkov od prodaje, stroškov in dobičkov, izraženih v evrih, ter izkazane vrednosti sredstev, obveznosti in denarnih tokov. Pretežni del valutnega tveganja je posledica nihanj menjalnega tečaja ameriškega dolarja, vendar je to tveganje minimalno. Politika upravljanja izpostavljenosti valutnemu tveganju je usklajena s skupino Novartis. Družba zagotavlja optimalno časovno in valutno pokritost prilivov in odlivov.

Obrestno tveganje. Družba je izpostavljena obrestnim tveganjem, ki izhajajo predvsem iz dolgoročnih posojil z variabilno obrestno mero. Kljub temu je izpostavljenost obrestnemu tveganju minimalna, predvsem zato, ker izhaja izključno iz obstoječe strukture financiranja znotraj skupine.

Kreditno tveganje. Kreditno tveganje je tveganje, da kupci ne bodo izpolnili svojih obveznosti, kot je bilo dogovorjeno. Z namenom obvladovanja tega tveganja družba pregleduje finančno stanje svojih kupcev, pretekle izkušnje iz poslovnih odnosov s kupci in druge kazalnike. Na podlagi teh faktorjev je določena maksimalna izpostavljenost kupcu.

Likvidnostno tveganje. Likvidnostno tveganje je tveganje, da družba ne bi mogla poravnati svojih obveznosti v roku ali po primerni ceni. Družba aktivno upravlja likvidnostno tveganje prek centraliziranega sistema upravljanja denarja skupine Novartis, ki vključuje napovedovanje denarnih tokov, spremljanje terjatev in obveznosti ter usklajevanja prilivov in odlivov. Financiranje je zagotovljeno z združevanjem denarnih sredstev (*cash pooling system*) v okviru skupine.

Računovodsko poročilo

Računovodski izkazi za leto 2023 so bili pripravljene v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja (MSRP) in Novartisovim računovodskim priročnikom (NAM – Novartis Accounting Manual).

Izkaz celotnega vseobsegajočega donosa

Družba je v letu 2023 ustvarila čiste prihodke od prodaje v višini 324.061 tisoč EUR. Drugi poslovni prihodki so znašali 6.049 tisoč EUR. Poslovni odhodki so znašali 301.739 tisoč EUR.

Poslovni izid iz poslovanja je tako za leto 2023 izkazan v višini 28.371 tisoč EUR.

Neto finančni izid je bil izkazan kot izguba v višini 1.153 tisoč EUR. Finančni prihodki v znesku 296 tisoč EUR so vključevali realizirane in nerealizirane pozitivne tečajne razlike ter prihodke od danih posojil. Finančni odhodki v znesku 1.449 tisoč EUR so vključevali odhodke za obresti na prejeta posojila, obresti iz naslova najemov, realizirane in nerealizirane negativne tečajne razlike.

Čisti poslovni izid pred obdavčitvijo je bil za leto 2023 izkazan v višini 27.218 tisoč EUR. Davek iz dobička je pri tem predstavljal 7,0 % čistega poslovnega izida pred obdavčitvijo.

Čisti poslovni izid obračunskega obdobja za 2023 je znašal 25.287 tisoč EUR, pri čemer je delež čistega poslovnega izida obračunskega obdobja v čistih prihodkih od prodaje za leto 2023 znašal 7,8 %.

Poročilo neodvisnega revizorja



KPMG SLOVENIJA, podjetje za revidiranje, d.o.o.
Železna cesta 8a
SI-1000 Ljubljana
Slovenija

Telefon: +386 (0) 1 420 11 60
Internet: <http://www.kpmg.si>

Poročilo neodvisnega revizorja

Lastniku družbe Novartis farmacevtska proizvodnja d.o.o.

Mnenje

Revidirali smo računovodske izkaze družbe Novartis farmacevtska proizvodnja d.o.o. (»Družba«), ki vključujejo:

- izkaz finančnega položaja na dan 31. decembra 2023;
- in za leto od 1. januarja do 31. decembra 2023:

- izkaz celotnega vseobsegajočega donosa;
- izkaz gibanja kapitala;
- izkaz denarnih tokov;

ter

- pojasnila, ki obsegajo pomembne informacije o računovodskih usmeritvah in drugo pojasnjevalno gradivo.

Po našem mnenju so priloženi računovodski izkazi resničen in pošten prikaz finančnega položaja Družbe na dan 31. decembra 2023 in njene finančne uspešnosti ter denarnih tokov za tedaj končano leto v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, kot jih je sprejela Evropska Unija (»MSRP kot jih je sprejela EU«).

Podlaga za mnenje

Revizijo smo opravili v skladu z Mednarodnimi standardi revidiranja (MSR). Naše odgovornosti na podlagi teh standardov so opisane v tem poročilu v odstavku Revizorjeva odgovornost za revizijo računovodskih izkazov. V skladu z Mednarodnim kodeksom etike za računovodske strokovnjake (vključno z Mednarodnimi standardi neodvisnosti), ki ga je izdal Odbor za mednarodne standarde etike za računovodske strokovnjake (Kodeks IESBA), ter etičnimi zahtevami, ki se nanašajo na revizijo računovodskih izkazov v Sloveniji, potrjujemo svojo neodvisnost od revidirane Družbe in da smo izpolnili vse druge etične zahteve v skladu s temi zahtevami in Kodeksom IESBA. Verjamemo, da so pridobljeni revizijski dokazi zadostni in ustrezni kot osnova za naše mnenje.

Druge zadeve

Opozarjamo na dejstvo, da računovodski izkazi družbe za leto, ki se je končalo na dan 31. decembra 2022, niso bili revidirani.

Druge informacije

Za druge informacije je odgovorno posloводство. Druge informacije obsegajo »Uvod«, katero vključuje Poročilo nadzornega sveta, in »Poslovno poročilo«, ki so sestavni del letnega poročila. Druge informacije ne vključujejo računovodskih izkazov in našega revizorjevega poročila o njih. Druge informacije smo pridobili pred datumom izdaje revizorjevega poročila, razen Poročila nadzornega sveta, ki bo na voljo po datumu revizorjevega poročila.

Naše mnenje o računovodskih izkazih ne vključuje drugih informacij in, razen v obsegu, ki je drugače izrecno naveden v našem poročilu, o njih ne izražamo nobene oblike zagotovila.



V povezavi z opravljeno revizijo računovodskih izkazov je naša odgovornost prebrati zgoraj navedene druge informacije in pri tem presoditi, ali so druge informacije pomembno neskladne z računovodskimi izkazi, ali našim poznavanjem, pridobljenim pri revidiranju, ali se kako drugače kažejo kot pomembno napačne. Če na podlagi opravljenega dela zaključimo, da obstaja pomembna napačna navedba drugih informacij, moramo o takih okoliščinah poročati. V zvezi s tem nimamo o čem poročati.

Poleg tega moramo v zvezi s poslovnim poročilom poročati o njegovi skladnosti z računovodskimi izkazi ter o tem, ali poslovno poročilo vključuje razkritja, kot jih zahteva Zakon o gospodarskih družbah, veljaven od 4. maja 2006 (Uradni list RS št. 42/2006 s spremembami in dopolnitvami - v nadaljevanju »zakonska določila«). Na osnovi postopkov, ki smo jih opravili pri reviziji računovodskih izkazov in na osnovi zgoraj opisanih postopkov menimo:

- da so informacije v poslovnem poročilu za poslovno leto, za katero so pripravljene računovodski izkazi, v vseh pomembnih pogledih usklajene z računovodskimi izkazi; ter
- da je bilo poslovno poročilo pripravljeno v skladu z zakonskimi določili.

Odgovornost posloводства in pristojnih za upravljanje za računovodske izkaze

Posloводство je odgovorno, da pripravi računovodske izkaze, ki podajajo resničen in pošten prikaz v skladu z MSRP, kot jih je sprejela EU in za tako notranje kontroliranje, kot je v skladu z odločitvijo posloводства potrebno, da omogoči pripravo računovodskih izkazov, ki ne vsebujejo pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake.

Posloводство je pri pripravi računovodskih izkazov Družbe odgovorno za oceno njene sposobnosti, da nadaljuje kot delujoče podjetje, razkritje zadev, povezanih z delujočim podjetjem in uporabo predpostavke delujočega podjetja kot podlago za računovodenje, razen če namerava posloводство podjetje likvidirati ali zaustaviti poslovanje, ali če nima druge možnosti, kot da napravi eno ali drugo.

Pristojni za upravljanje so odgovorni za nadzorovanje postopka računovodskega poročanja Družbe.

Revizorjeva odgovornost za revizijo računovodskih izkazov

Naši cilji so pridobiti sprejemljivo zagotovilo o tem ali so računovodski izkazi kot celota brez pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake, in izdati revizorjevo poročilo, ki vključuje naše mnenje. Sprejemljivo zagotovilo je visoka stopnja zagotovila, vendar ni jamstvo, da bo revizija, opravljena v skladu z MSR-ji, vedno odkrila pomembno napačno navedbo, kadar ta obstaja. Napačne navedbe lahko izhajajo iz prevare ali napake ter veljajo za pomembne, če je upravičeno pričakovati, da posamič ali skupaj vplivajo na gospodarske odločitve uporabnikov, sprejete na podlagi teh računovodskih izkazov.

Med izvajanjem revidiranja v skladu z MSR-ji uporabljamo strokovno presojo in ohranjamo poklicno nezaupljivost. Prav tako:

- prepoznamo in ocenimo tveganja pomembno napačne navedbe v računovodskih izkazih, bodisi zaradi napake ali prevare, oblikujemo in izvajamo revizijske postopke kot odzive na ta tveganja ter pridobimo zadostne in ustrezne revizijske dokaze, ki zagotavljajo podlago za naše mnenje. Tveganje, da ne bi odkrili pomembno napačne navedbe, ki je posledica prevare, je višje kot tveganje, ki je posledica napake, saj prevara lahko vključuje skrivno dogovarjanje, ponarejanje, namerne opustitve, napačne predstavitve ali izogibanje notranjim kontrolam;
- pridobimo razumevanje notranjih kontrol, pomembnih za revizijo z namenom oblikovanja revizijskih postopkov, ki so okoliščinam primerni, vendar ne z namenom izraziti mnenje o učinkovitosti notranjih kontrol Družbe;
- ovrednotimo ustreznost uporabljenih računovodskih usmeritev in sprejemljivost računovodskih ocen ter z njimi povezanih razkritij, ki jih je pripravilo posloводство;
- na podlagi pridobljenih revizijskih dokazov o obstoju pomembne negotovosti glede dogodkov ali okoliščin, ki zbuja dvom v sposobnost Družbe, da nadaljuje kot delujoče podjetje, sprejememo sklep o ustreznosti poslovodske uporabe predpostavke delujočega podjetja, kot podlaga računovodenja. Če sprejmemo sklep o obstoju pomembne negotovosti, smo dolžni v revizorjevem poročilu opozoriti na ustrezna razkritja v računovodskih izkazih ali, če so taka razkritja neustrezna,




prilagoditi mnenje. Revizorjevi sklepi temeljijo na revizijskih dokazih, pridobljenih do datuma izdaje revizorjevega poročila. Vendar pa kasnejši dogodki ali okoliščine lahko povzročijo prenehanje Družbe kot delujočega podjetja;

- ovrednotimo celotno predstavitev, strukturo in vsebino računovodskih izkazov vključno z razkritji, in ali računovodski izkazi predstavljajo zadevne posle in dogodke na način, da je dosežena poštena predstavitev.

S pristojnimi za upravljanje med drugim razpravljamo o načrtovanem obsegu in časovnem načrtu revizije in bistvenih revizijskih ugotovitvah vključno z bistvenimi pomanjkjivostmi notranjih kontrol, ki smo jih ugotovili med revizijo.

V imenu revizijske družbe

KPMG SLOVENIJA,
podjetje za revidiranje, d.o.o.


Doroteja Vuković, FCCA
Pooblaščen revizor
Partner



KPMG Slovenija, d.o.o.

4

Ljubljana, 21. maj 2024





Računovodsko poročilo

Računovodsko poročilo družbe Novartis d.o.o.

Računovodski izkazi s pojasnili na dan 31. 12. 2023

Izjava posloводства

Poslovodstvo družbe potrjuje računovodske izkaze družbe Novartis d.o.o. za leto, končano na dan 31. decembra 2023, na straneh od 48 do 51 in uporabljene računovodske usmeritve ter pojasnila k računovodskim izkazom na straneh od 52 do 81 letnega poročila.

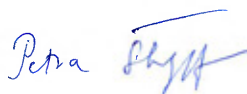
Poslovodstvo je odgovorno za pripravo letnih računovodskih izkazov, tako da ti predstavljajo resnično in pošteno sliko premoženjskega stanja družbe ter izidov njenega poslovanja za leto, končano 31. decembra 2023.

Poslovodstvo potrjuje, da so bile dosledno uporabljene ustrezne računovodske usmeritve in da so bile računovodske ocene izdelane po načelu previdnosti ter dobrega gospodarjenja. Poslovodstvo tudi potrjuje, da so računovodski izkazi skupaj s pojasnili izdelani na osnovi predpostavke o nadaljnjem poslovanju podjetja in v skladu z veljavno zakonodajo ter Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja.

Poslovodstvo je tudi odgovorno za ustrezno vodeno računovodstvo, za sprejem ustreznih ukrepov za zavarovanje premoženja in za preprečevanje ter odkrivanje prevar in drugih nepravilnosti oziroma nezakonitosti. Davčne oblasti lahko kadar koli v roku petih let od dneva, ko je bilo treba davek obračunati, preverijo poslovanje družbe, kar lahko posledično povzroči nastanek dodatne obveznosti plačila davka, zamudnih obresti in kazni iz naslova DDPO ali drugih davkov ter dajatev. Poslovodstvo družbe ni seznanjeno z okoliščinami, ki bi lahko povzročile morebitno pomembno obveznost iz tega naslova.

Ljubljana, 21. 5. 2024

Poslovodstvo Novartis d.o.o.



Petra Štefanič Anderluh



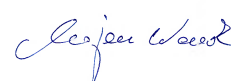
Mihaela Žuran



Uroš Urleb



Polonca Kuhar



Marjan Novak

Izkaz finančnega položaja

v tisoč EUR	Pojasnila	31. 12. 2023	31. 12. 2022
SREDSTVA			
Dolgoročna sredstva			
Opredmetena osnovna sredstva	5.	473.197	0
Pravica do uporabe sredstva	6.	3.012	0
Neopredmetena sredstva	7.	1.371	0
Odložene terjatve za davke	8.	2.377	0
Druga finančna sredstva	9.	2	0
Skupaj dolgoročna sredstva		479.960	0
Kratkoročna sredstva			
Zaloge	10.	232.065	0
Poslovne in druge terjatve	11.	143.677	1
Terjatve iz davka od dohodka		1.807	0
Denar in denarni ustrezniki	12.	17	7
Skupaj kratkoročna sredstva		377.566	8
Skupaj sredstva		857.525	8
KAPITAL IN OBVEZNOSTI			
Kapital			
Osnovni kapital	13.	8	8
Primanjkljaj iz prevrednotenja		-2.382	0
Zadržani čisti poslovni izid		577.727	-1
Skupaj kapital		575.353	7
Dolgoročne obveznosti			
Odloženi prihodki	14.	437	0
Rezervacije	15.	19.017	0
Obveznosti iz najemov	16.	2.011	0
Druge dolgoročne obveznosti	17.	27	0
Skupaj dolgoročne obveznosti		21.493	0
Kratkoročne obveznosti			
Poslovne in druge obveznosti	18.	165.045	1
Odloženi prihodki	14.	38	0
Rezervacije	15.	2.343	0
Posojila	19.	87.980	0
Obveznosti iz najemov	16.	1.788	0
Obveznosti za plačilo davka od dohodka		3.485	0
Skupaj kratkoročne obveznosti		260.680	1
Skupaj obveznosti		282.172	1
Skupaj kapital in obveznosti		857.525	8

Priložena pojasnila so sestavni del računovodskih izkazov.

Izkaz celotnega vseobsegajočega donosa

v tisoč EUR	Pojasnila	2023*	2022
Čisti prihodki od prodaje	20.	324.061	0
Drugi poslovni prihodki	21.	6.049	0
Nabavna vrednost prodanega blaga	22.	-17.918	0
Sprememba vrednosti zalog		9.361	0
Stroški materiala in energije	23.	-101.392	0
Stroški storitev	24.	-48.159	-1
Stroški dela	25.	-121.147	0
Amortizacija in slabitve sredstev	26.	-19.667	0
Drugi poslovni odhodki	27.	-2.817	0
Poslovni izid iz poslovanja		28.371	-1
Finančni prihodki	28.	296	0
Finančni odhodki	28.	-1.449	0
Neto finančni izid		-1.153	0
Čisti poslovni izid pred obdavčitvijo		27.218	-1
Davki	29.	-1.932	0
Čisti poslovni izid obračunskega obdobja		25.287	-1
Drugi vseobsegajoči donos za obdobje po davkih		-17	0
Postavke, ki pozneje ne bodo prerazvrščene v poslovni izid:		-17	0
Sprememba presežka iz prevrednotenja rezervacij za odpravnine iz naslova aktuarskih dobičkov in izgub (neto)		-17	0
Celotni vseobsegajoči donos obračunskega obdobja		25.270	-1

Priložena pojasnila so sestavni del računovodskih izkazov.

Izkaz denarnih tokov

v tisoč EUR	2023	2022
DENARNI TOKOVI PRI POSLOVANJU		
Čisti poslovni izid pred obdavčitvijo	25.286	-1
Prilagoditve za:		
Amortizacija in slabitve sredstev	18.248	0
Dobiček pri prodaji opredmetenih osnovnih sredstev	-2.063	0
Slabitev opredmetenih osnovnih sredstev	628	0
Slabitev poslovnih terjatev	873	
Popravek vrednosti zalog	-11.161	
Sprememba rezervacij	711	0
Finančni prihodki	632	0
Finančni odhodki	1.079	0
Davek na dobiček	1.931	0
Sprememba poslovnih sredstev in obveznosti		
Sprememba zalog	9.892	0
Sprememba poslovnih in drugih terjatev	-40.338	0
Sprememba drugih dolgoročnih obveznosti	-10	0
Sprememba poslovnih in drugih obveznosti	5.354	1
Izdatki za obresti	-1.076	0
Izdatki za davke	-625	0
Neto prejemki iz poslovanja	9.361	0
DENARNI TOKOVI PRI INVESTIRANJU		
Izdatki za nakup opredmetenih osnovnih sredstev	-102.747	0
Prejemki od prodaje opredmetenih osnovnih sredstev	2.911	0
Prejete državne podpore za opredmetena osnovna sredstva	3.437	0
Izdatki za nakup neopredmetenih sredstev	-232	0
Neto izdatki pri investiranju	96.631	0
DENARNI TOKOVI PRI FINANCIRANJU		
Prejemki iz naslova vplačila osnovnega kapitala	0	8
Prejemki iz posojil	336.005	0
Izdatki za odplačilo posojil	-248.699	0
Izdatki za obveznosti iz najemov	-26	0
Neto izdatki pri financiranju	87.280	8
Neto sprememba denarja in denarnih ustreznikov	10	7
Začetno stanje denarja in denarnih ustreznikov	7	0
Učinki spremembe deviznih tečajev na denar in denarne ustreznike	0	0
Končno stanje denarja in denarnih ustreznikov	17	7

Priložena pojasnila so sestavni del računovodskih izkazov.

Izkaz gibanja kapitala

v tisoč EUR	Osnovni kapital	Kapitalske rezerve	Primanjkljaj iz prevrednotenja	Zadržani čisti poslovni izid	Skupaj kapital
Stanje na 31. 12. 2021	0	0	0	0	0
Vplačilo osnovnega kapitala	8				
Čisti poslovni izid obračunskega obdobja	0	0	0	-1	6
Celotni vseobsegajoči donos obračunskega obdobja	0	0	0	-1	6
Stanje na 31. 12. 2022	8			-1	6
Čisti dobiček prenesen z oddelitvijo	0	0	-996	552.442	551.445
Čisti poslovni izid obračunskega obdobja	0	0	0	25.287	25.287
Drugi vseobsegajoči donos za obdobje po davkih	0	0	-1.386	0	-1.386
Celotni vseobsegajoči donos obračunskega obdobja	0	0	-1.386	25.287	22.905
Stanje na 31. 12. 2023	8	0	-2.382	577.728	575.353

Priložena pojasnila so sestavni del računovodskih izkazov.

Pojasnila k računovodskim izkazom

1. Poročajoča družba

Novartis farmacevtska proizvodnja d.o.o. (v nadaljevanju družba) je družba s sedežem v Sloveniji. Poslovni naslov družbe je Verovškova ulica 57, 1000 Ljubljana, Slovenija. Računovodski izkazi družbe so pripravljene za leto, ki se je končalo dne 31. decembra 2023.

Družba je bila ustanovljena v avgustu 2022. Dne 15. decembra 2022 sta družbi Novartis d.o.o. in Lek d.d. sklenili Pogodbo o delitvi in prevzemu, spremenjeno z aneksom z dne 14. februar 2023, ki je začela veljati z dnem vpisa v sodni register 3. julija 2023 in na podlagi katere se je dejavnost divizije za inovativna zdravila prenesla iz prenosne družbe Lek d.d. na prevzemno družbo Novartis d.o.o.

Edini družbenik družbe je Novartis Pharma AG s sedežem v Švici, ki je v celoti v lasti družbe Novartis AG Švica. Novartis Pharma AG v vlogi obvladujoče družbe sestavlja konsolidirano letno poročilo, ki je dostopno na spletnem naslovu www.novartis.com.

Organi družbe so skupščina, nadzorni svet in poslovodstvo. Generalna direktorica je Petra Štefanič Anderluh in predsednica nadzornega sveta Jelica Zdolšek.

2. Pomembne računovodske usmeritve

Družba dosledno uporablja spodaj opredeljene računovodske usmeritve v vseh obdobjih, ki so predstavljena v računovodskih izkazih.

Priprava računovodskih izkazov zahteva od poslovodstva določene ocene in presoje, ki vplivajo na knjigovodsko vrednost sredstev in obveznosti na datum poročanja ter na izkazane vrednosti prihodkov in odhodkov za obdobje, ki se je končalo.

2.1 Podlaga za pripravo računovodskih izkazov

a) Skladnost z MSRP

Posamezni računovodski izkazi so sestavljeni v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja (MSRP) in pojasnili, ki jih je izdal Odbor za pojasnjevanje mednarodnih računovodskih standardov MSRP

(OPMSRP). MSRP je izdal Mednarodni odbor za računovodske standarde in sprejela jih je Evropska unija (EU).

Računovodski izkazi morajo pošteno prikazovati finančni položaj, finančno uspešnost in denarne tokove družbe. Pošteno predstavljanje pomeni prikazovanje dejanskih učinkov transakcij, drugih poslovnih dogodkov in stanj v skladu z opredelitvami in sodili za pripoznavanje sredstev, obveznosti, prihodkov in odhodkov iz Okvirnih navodil. Uporaba MSRP in morebitna dodatna razkritja, če so potrebna, naj bi postregla z računovodskimi izkazi, ki resnično prikazujejo dejansko stanje.

b) Računovodsko pravilo izvirne vrednosti

Računovodski izkazi so pripravljene ob upoštevanju izvirne vrednosti.

c) Delujoče podjetje

Računovodski izkazi so bili pripravljene ob predpostavki časovne neomejenosti delovanja podjetja, saj poslovodstvo nima namena zaustaviti poslovanja. Družba posluje z dobičkom, ima ustrezna sredstva in dostop do finančnih sredstev, ki ji omogoča nadaljevanje poslovanja v predvidljivi prihodnosti.

d) Novi in dopolnjeni standardi, ki jih je sprejela družba

Računovodski standardi ter dopolnitve in pojasnila k obstoječim standardom, ki veljajo od vključno 1. 1. 2023 in jih je potrdila EU:

Standardi in dopolnitve, ki veljajo od 1. 1. 2023

Z dnem 1. 1. 2023 veljajo naslednji novi standard, spremembe obstoječih standardov in nova pojasnila, ki jih je izdal Upravni odbor za mednarodne računovodske standarde (UOMRS) ter sprejela EU:

- **MSRP 17 – Zavarovalne pogodbe:** MSRP 17 je uvedel mednarodno usklajen pristop k obračunavanju zavarovalnih pogodb. Pred sprejetjem MSRP 17 je bilo v svetu veliko raznolikosti pri obračunavanju in razkrivanju zavarovalnih pogodb, pri čemer je MSRP 4 dovoljeval, da se še naprej uporabljajo številni prejšnji računovodski pristopi (ki niso bili v skladu z MSRP). MSRP 17 bo za mnoge zavarovalnice pomenil pomembne spremembe, ki bodo zahtevale prilagoditve obstoječih

sistemov in procesov. Novi standard zavzema stališče, da zavarovalne pogodbe združujejo značilnosti finančnega instrumenta in storitvene pogodbe ter da mnoge ustvarjajo denarne tokove, ki se s časom bistveno spreminjajo.

- **Razkritje računovodskih usmeritev (sprememba MRS 1 in Izjava o praksi MSRP 2):** UOMRS je februarja 2021 izdal spremembe MRS 1, ki spreminjajo zahteve po razkritju v zvezi z računovodskimi usmeritvami, in sicer iz "pomembnih računovodskih usmeritev" v "pomembne informacije o računovodskih usmeritvah". Spremembe vsebujejo navodila, kdaj se informacije o računovodskih usmeritvah verjetno štejejo za bistvene. Spremembe MRS 1 veljajo za letna poročevalska obdobja, ki se začnejo 1.1.2023 ali pozneje, pri čemer je dovoljena zgodnejša uporaba. Ker so Praktična stališča MSRP neobvezna navodila, za spremembe Praktičnega stališča MSRP 2 ni bil določen obvezen datum začetka veljavnosti.
- **Opredelitev računovodskih ocen (sprememba MRS 8 - Računovodske usmeritve, spremembe računovodskih ocen in napake):** Februarja 2021 je UOMRS izdal spremembe MRS 8, ki so dodale opredelitev računovodskih ocen v MRS 8. Spremembe so tudi pojasnile, da so učinki spremembe vhodnih podatkov ali tehnike merjenja spremembe računovodskih ocen, razen če so posledica popravka napak iz prejšnjih obdobj. Spremembe MRS 8 veljajo za letna poročevalska obdobja, ki se začnejo 1. 1. 2023 ali pozneje, pri čemer je dovoljena zgodnejša uporaba.
- **Odloženi davek v zvezi s terjatvami in obveznostmi, ki izhajajo iz ene transakcije (spremembe MRS 12):** Februarja 2021 je UOMRS izdal spremembe MRS 8, ki so dodale opredelitev računovodskih ocen v MRS 8. Spremembe so tudi pojasnile, da so učinki spremembe vhodnih podatkov ali tehnike merjenja spremembe računovodskih ocen, razen če so posledica popravka napak iz prejšnjih obdobj. Spremembe MRS 8 veljajo za letna poročevalska obdobja, ki se začnejo 1. 1. 2023 ali pozneje, pri čemer je dovoljena zgodnejša uporaba.
- **Mednarodna davčna reforma - vzorčna pravila drugega stebra (spremembe MRS 12):** Decembra 2021 je Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) objavila dokument Davčni izzivi, ki izhajajo iz digitalizacije gospodarstva - globalna vzorčna pravila proti eroziji davčne osnove (drugi steber): Vključujoč okvir za BEPS (modelska pravila drugega stebra). Marca 2022 je OECD objavil komentarje in ilustrativne primere, ki podrobneje pojasnjujejo uporabo in delovanje pravil ter pojasnjujejo nekatere izraze. Zainteresirane strani so pri IASB izrazile pomisleke glede morebitnih posledic za obračunavanje davka od dobička, zlasti obračunavanje odloženih davkov, ki izhajajo iz vzorčnih pravil drugega stebra. Kot odgovor na pomisleke zainteresiranih strani je IASB 23. maja 2023 izdal končne spremembe Mednarodna davčna reforma -

modelska pravila drugega stebra. Spremembe uvajajo začasno izjemo za podjetja pri pripoznavanju in razkrievanju informacij o odloženih terjatvah in obveznostih za davek, povezanih z modelskimi pravili drugega stebra. Spremembe določajo tudi dodatne zahteve po razkritju v zvezi z izpostavljenostjo podjetja davkom iz dobička iz drugega stebra.

Standardi, dopolnitve in pojasnila, ki veljajo od 1. 1. 2023 ni privedlo do pomembnih sprememb računovodskih izkazov.

Standardi in spremembe obstoječih standardov, ki jih je izdal UOMRS in sprejela EU, vendar še niso v veljavi

Na datum odobritve teh računovodskih izkazov je UOMRS izdal naslednje spremembe obstoječih standardov, ki jih je sprejela EU, a še niso stopili v veljavo:

- **Obveznost najema pri prodaji in povratnem najemu (sprememba MSRP 16):** Spremembe uvajajo zahtevo, da mora prodajalec-najemnik določiti "plačila za najem" ali "popravljen plačila za najem" tako, da prodajalec-najemnik ne bi pripoznal nobenega zneska dobička ali izgube, ki se nanaša na pravico do uporabe, ki jo obdrži prodajalec-najemnik. Spremembe zahtevajo, da subjekti zagotovijo posebna razkritja (kvalitativna in kvantitativna), povezana z dobaviteljevimi finančnimi dogovori. Dopolnitve zagotavljajo tudi smernice o značilnostih finančnih dogovorov dobaviteljev.

Novi standardi in spremembe obstoječih standardov, ki jih je izdal UOMRS, vendar jih EU še ni sprejela

Trenutno se MSRP, kot jih je sprejela EU, bistveno ne razlikujejo od predpisov, ki jih je sprejel Upravni odbor za mednarodne računovodske standarde (UOMRS) z izjemo naslednjih novih standardov in sprememb obstoječih standardov:

- **Razvrstitev obveznosti med kratkoročne ali dolgoročne (Sprememba MRS 1):** UOMRS je januarja 2020 izdal spremembe MRS 1 - Razvrščanje obveznosti kot kratkoročnih ali nekratkoročnih, ki so bile dodatno delno spremenjene s spremembami Nekatere kratkoročne obveznosti s pogodbami, izdanimi oktobra 2022. Spremembe zahtevajo, da mora biti pravica podjetja do odložitve poravnave obveznosti za najmanj dvanajst mesecev po poročevalskem obdobju vsebinska in mora obstajati na koncu poročevalskega obdobja. Na razvrstitev obveznosti ne vpliva verjetnost, da bo podjetje uveljavilo svojo pravico do odložitve poravnave za najmanj dvanajst mesecev po poročevalskem obdobju. Zaradi pandemije COVID-19 je Odbor odložil datum začetka veljavnosti sprememb za eno leto na letna poročevalska obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2024 ali pozneje.

- **Sprememba - Dolgoročne obveznosti s pogodbami (sprememba MRS 1):** Po objavi sprememb MRS 1 Razvrščanje obveznosti kot kratkoročnih ali nekratkoročnih je UOMRS oktobra 2022 dodatno spremenil MRS 1. Če je pravica podjetja do odloga odvisna od izpolnjevanja določenih pogojev, takšni pogoji vplivajo na to, ali ta pravica obstaja ob koncu poročevalskega obdobja, če mora podjetje izpolniti pogoj ob koncu poročevalskega obdobja ali pred njim, in ne, če mora podjetje izpolniti pogoje po koncu poročevalskega obdobja. Spremembe pojasnjujejo tudi pomen pojma "poravnava" za namen razvrstitve obveznosti med kratkoročne ali nekratkoročne.
- **Finančni dogovori dobaviteljev (Sprememba MRS 7 in MSRP 7):** UOMRS je 25. maja 2023 izdal dokument Finančni dogovori dobaviteljev, ki spreminja MRS 7 Izkaz denarnih tokov in MSRP 7 Finančni instrumenti: Razkritja (spremembe). Te spremembe so nastale kot posledica vloge, ki jo je prejel Odbor za pojasnjevanje MSRP in se nanaša na predstavitev obveznosti in z njimi povezanih denarnih tokov, ki izhajajo iz dogovorov o financiranju dobaviteljev, ter s tem povezanih razkritij. Kot odziv na te povratne informacije je IASB izvedel ozko področje določanja standardov, kar je privedlo do sprememb. Spremembe zahtevajo, da podjetja zagotovijo posebna razkritja (kvalitativna in kvantitativna), povezana z dogovori o financiranju dobaviteljev. Spremembe dajejo tudi napotke o značilnostih dogovorov o financiranju dobaviteljev.
- **Neizmenljivost (sprememba MRS 21):** UOMRS je 15. avgusta 2023 izdal dokument »neizmenljivost (ang. Lack of Exchangeability), ki spreminja MRS 21 Učinki sprememb deviznih tečajev. Spremembe so nastale kot posledica vloge, ki jo je prejel Odbor za pojasnjevanje MSRP, o določitvi menjalnega tečaja v primeru dolgoročne nezmožnosti zamenjave. MRS 21 pred spremembami ni vseboval izrecnih zahtev za določitev menjalnega tečaja, kadar valuta ni zamenljiva za drugo valuto, kar je v praksi povzročilo raznolikost. Spremembe uvajajo zahteve za presojo, kdaj je valuta zamenljiva v drugo valuto in kdaj ne. Spremembe zahtevajo, da podjetje oceni promptni menjalni tečaj, če ugotovi, da valuta ni zamenljiva v drugo valuto. Spremembe veljajo za letna poročevalska obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2025 ali pozneje, pri čemer je dovoljena zgodnejša uporaba.

Družba predvideva, da uvedbe teh novih standardov in sprememb obstoječih standardov v obdobju začetne uporabe ne bo imela pomembnega vpliva na računovodske izkaze družbe.

2.2 Tuja valuta

a) Funkcijska in predstavitvena valuta

Postavke v računovodskih izkazih družbe so merjene v valuti primarnega gospodarskega okolja, v katerem družba posluje. Funkcijska in predstavitvena valuta družbe je evro, zato so računovodski izkazi družbe sestavljeni v evrih. Vse računovodske informacije v evrih so zaokrožene na najbližjih tisoč enot.

b) Transakcije in stanja

Posli v tuji valuti so preračunani v funkcijsko valuto družbe po menjalnem tečaju na dan posla. Pozitivne in negativne tečajne razlike iz poravnave takšnih poslov ter iz prevedbe denarnih sredstev in obveznosti, izraženi v tuji valuti, po menjalnem tečaju ob koncu poročevalskega obdobja so pripoznane v poslovnem izidu. Prihodki in odhodki izraženi v tuji valuti so prevedeni v evro po srednjem Novartisovem menjalnem tečaju na dan posla in ki bistveno ne odstopa od tečaja Evropske centralne banke. Pozitivne ali negativne tečajne razlike, ki izhajajo iz prevedbe, povečujejo finančne prihodke ali finančne odhodke.

Sredstva in obveznosti, izražene v tuji valuti, so prevedene v evro po Novartisovem menjalnem tečaju, ki velja na dan poročanja in ki bistveno ne odstopa od tečaja Evropske centralne banke. Pozitivne ali negativne razlike, ki izhajajo iz prevedbe, so izkazane med finančnimi prihodki ali finančnimi odhodki.

2.3 Opredmetena osnovna sredstva

a) Pripoznanje in merjenje

Opredmetena osnovna sredstva so izkazana po nabavni vrednosti, zmanjšani za amortizacijski popravek vrednosti in nabrano izgubo zaradi oslabitve. Nabavna vrednost opredmetenega osnovnega sredstva zajema stroške, ki jih je mogoče neposredno pripisati njegovi usposobitvi za uporabo, torej ko je sredstvo na mestu in v stanju, v katerem bo lahko delovalo na način, ki ga je predvidelo poslovodstvo. Kasnejši stroški so vključeni v knjigovodsko vrednost osnovnega sredstva ali pa so pripoznani kot ločeno sredstvo, če je verjetno, da bodo bodoče gospodarske koristi, povezane s tem sredstvom, pritekale v družbo in če je nabavno vrednost sredstva mogoče zanesljivo izmeriti. Drugi stroški popravil in vzdrževanja so pripoznani v poslovnem izidu v poročevalskem obdobju, v katerem so nastali.

Pristop sestavnih delov zahteva, da je treba ločeno opredeliti in amortizirati vsak sestavni del večje postavke opredmetenih osnovnih sredstev, katerega nabavna

vrednost je pomembna glede na celotno nabavno vrednost sredstva.

Za opredmetena osnovna sredstva se šteje, da so oslabiljena, če obstajajo dokazi, da neodpisane vrednosti sredstev v izkazu finančnega položaja ne bo mogoče nadomestiti (glej pojasnilo 2.10).

b) Amortizacija

Opredmetena osnovna sredstva se amortizirajo po metodi enakomernega časovnega amortiziranja ob upoštevanju ocenjene dobe koristnosti.

Ocenjene dobe koristnosti opredmetenih osnovnih sredstev za tekoče obdobje so:

Opredmeteno osnovno sredstvo	Doba koristnosti
Zemljišča	-
Zgradbe	40 let
Sestavni deli zgradbe	20 let
Stroji in oprema	3 do 20 let
Računalniška oprema	3 do 5 let

Ocenjene dobe koristnosti opredmetenih osnovnih sredstev se pregledujejo letno.

2.4 Neopredmetena sredstva

Neopredmeteno sredstvo je opredeljeno kot razpoznavno nedenarno sredstvo brez fizičnega obstoja. Neopredmetena sredstva so glede dobe koristnosti razvrščena v:

- neopredmetena sredstva s končno dobo koristnosti,
- neopredmetena sredstva z nedoločeno dobo koristnosti.

Neopredmetena sredstva se v glavnem nanašajo na programsko opremo. Neopredmeteno sredstvo je na začetku pripoznano po nabavni vrednosti. Kasneje se neopredmeteno sredstvo s končno dobo koristnosti amortizira po metodi enakomernega časovnega amortiziranja ob upoštevanju dobe koristnosti sredstva. Oslabitev neopredmetenega sredstva se pripozna, če obstaja dokaz oslavitve.

Ocenjena doba koristnosti programske opreme za tekoče obdobje je 3 leta (33 %).

2.5 Najemi

Družba kot najemodajalka oceni, ali pogodba vsebuje najem ob sklenitvi pogodbe in ob spremembi pogodbenih pogojev. Pogodba je najemna oz. vsebuje najem, če se z njo prenaša pravica do obvladovanja uporabe določenega sredstva za določeno obdobje v zameno za nadomestilo. Družba razdeli nadomestilo v pogodbi na najemno in na ne-najemno sestavino na podlagi relativno samostojne cene.

Družba pripozna pravico do uporabe sredstva in pripadajoče obveznosti iz najemov za vse dogovore, v katerih nas-

Dobiček ali izguba, ki nastane pri odpisu opredmetenega osnovnega sredstva, je določena na osnovi primerjave med prejemi od odpisa osnovnega sredstva in njegovo knjigovodsko vrednostjo ter je pripoznana v poslovnem izidu (drugi poslovni prihodki/odhodki).

topa kot najemodajalka, razen za najeme z dobo krajšo od 12 mesecev (kratkoročni najemi) in najemi sredstev majhne vrednosti. Za te najeme družba pripozna plačila najemnin med poslovne odhodke (stroški storitev) enakomerno v obdobju trajanja najema.

Obveznosti iz najema so ob začetnem pripoznavanju izmerjena po sedanji vrednosti neplačanih najemnin. Trajanje najema vključuje obdobja, za katera je po oceni posloводства precej gotovo, da se bo izrabila možnost podaljšanja najema. Plačila najemnin so diskontirana po obrestni meri, sprejeti pri najemu oz. če te ni mogoče določiti, je uporabljena predpostavljena obrestna mera za izposojanje. Družba ponovno izmeri obveznost iz najema (in posledično prilagodi pravico do uporabe sredstva), če se spremeni trajanje najema ali se spremenijo najemnine.

Pravica do uporabe sredstva je ob začetnem pripoznavanju izmerjena po nabavni vrednosti, ki zajema znesek začetnega merjenja obveznosti iz najema, začetne neposredne stroške, plačila najemnine, ki so bila izvedena na datum začetka najema ali pred njim, zmanjšana za prejete spodbude za najem in oceno stroškov, ki bodo nastali pri demontaži ali odstranitvi sredstva, ki je predmet najema, obnovitvi mesta, na katerem se nahaja, ali vrnitvi sredstva v stanje, kot se zahteva v pogojih najema. Pravica do uporabe sredstva se kasneje enakomerno amortizirana od začetka najema do konca njegove dobe koristnosti ali do konca trajanja najema, če je krajše od dobe koristnosti. Pravica do uporabe sredstva se slabi, če obstajajo dokazi, da neodpisana vrednost sredstva v izkazu finančnega položaja ne bo mogoče nadomestiti.

V dogovorih, v katerih družba nastopa kot najemodajalka, ob začetku najema družba oceni, ali gre za finančni ali

poslovni najem. Najem, pri katerem se prenesejo na najemodajalca vse pomembne oblike tveganja in koristi, povezane z lastništvom sredstva, se obravnava kot finančni najem. Drugi najemi se obravnavajo kot poslovni najemi. Prejeta plačila najemnin v okviru poslovnega najema so pripoznana enakomerno v obdobju trajanja najema v poslovnem izidu med čistimi prihodki od prodaje.

2.6 Naložbe in druga finančna sredstva

Denar in denarni ustrezniki

Denar in denarni ustrezniki obsegajo denar v blagajni in bančne vloge. Odobrene prekoračitve na bančnih računih, ki so odplačljive na zahtevo in so sestavni del upravljanja družbe z denarnimi sredstvi, so vključeni v izkaz denarnih tokov kot sestavni del denarja in denarnih ustreznikov.

2.7 Zaloge

Zaloge so sredstva namenjena prodaji v okviru rednega poslovanja, so v postopku proizvodnje za tako prodajo ali so v obliki materiala/rezervnih delov, ki bodo porabljeni v proizvodnji. V izkazu finančnega položaja so zaloge merjene po nabavni vrednosti ali čisti iztržljivi vrednosti, in sicer po manjši izmed obeh.

Zaloge materiala in trgovskega blaga so izkazane po standardnih cenah. Standardno ceno sestavljajo nakupna cena materiala, uvozne dajatve, druge nevračljive nakupne dajatve in drugi neposredni stroški nabave. Odmiki dejanskih nabavnih cen od standardnih nabavnih cen so prvotno kapitalizirani v okviru zalog, potem pa so glede na obračanje zalog materiala preneseni v poslovni izid.

Zaloge proizvodov in nedokončane proizvodnje so vrednotene po standardnih cenah, ki vključujejo stroške neposrednega materiala, stroške neposrednega dela, stroške neposrednih storitev, stroške amortizacije in posredne proizvodne stroške, ki vključujejo: stroške kontrole kvalitete in stroške upravljanja kvalitete, stroške materialne logistike, splošne proizvodne stroške, ob normalni uporabi proizvodnih sredstev. Odmiki na proizvodnih nalogih so takoj pripoznani v poslovnem izidu.

Poraba zaloge (razen nadomestnih delov) se evidentira po metodi FIFO.

Nadomestni deli so na začetku pripoznani po stroških nabave, nato izkazani kot zaloge in pripoznani v poslovnem izidu, ko so dani v uporabo, ob uporabi metode tehtanih povprečnih cen. Zmanjšanje vrednosti zalog materiala povečuje stroške materiala, medtem ko zmanjšanje vrednosti zalog proizvodov in blaga povečuje poslovne odhodke. Normalni in presežni kalo ter primanjkljaji, ki so nastali v družbi, zmanjšujejo zaloge in

povečujejo poslovne odhodke. Vrednost presežkov je izkazana kot povečanje zalog in zmanjšanje poslovnih odhodkov.

Popravek vrednosti zalog je narejen, kadar obstaja negotovost glede pritoka gospodarskih koristi. Družba pri oblikovanju popravka vrednosti zalog za negibajoče se zaloge upošteva napovedano prodajo ali proizvodne zahteve. V kolikor za določen material ni povpraševanja v naslednjih 12 mesecih in/ali je pretekel rok uporabe, se oblikuje popravek vrednosti zalog, ki je pripoznan v postavki nabavna vrednost prodanega blaga ter v stroških materiala in energije.

2.8 Poslovne in druge terjatve

Poslovne terjatve, ki ne vsebujejo pomembne sestavine financiranja, so na začetku pripoznane po transakcijski ceni. Če se pričakuje, da bodo terjatve poravnane v enem letu ali manj, se jih razvrsti med kratkoročna sredstva. Če ne, so izkazane kot dolgoročna sredstva.

Družba pripozna prevrednotenje terjatev zaradi oslabitve na podlagi pričakovanih kreditnih izgub v celotnem obdobju trajanja. Popravki vrednosti terjatev se oblikujejo za tiste terjatve, katerih izterljivost je dvomljiva ali sporna. Oblikujejo se na naslednji način:

- za terjatve, ki so zapadle več kot 180 dni, se oblikuje popravek v višini 100 % vrednosti te terjatve;
- ob znanih dejstvih, ki povečujejo tveganje izterljivosti terjatev, se za posameznega kupca oblikuje popravek vrednosti terjatev v višini najmanj 30 % celotne vrednosti terjatev do tega kupca.

Ustreznost že oblikovane višine popravka vrednosti terjatev se preverja najmanj četrtletno.

Če terjatve ni mogoče izterjati in so bile izčrpane že vse možnosti izterjave, se takšna terjatev opredeli kot neizterljiva in se dokončno odpiše. Neizterljivost terjatev mora biti razvidna iz ustrezne dokumentacije.

2.9 Oslabitev sredstev

Nefinančna sredstva

Družba ob vsakem datumu poročanja preveri knjigovodska vrednost nefinančnih sredstev družbe z namenom, da ugotovi, ali so prisotni znaki oslabitve. Če takšni znaki obstajajo, se oceni nadomestljiva vrednost sredstva.

Izguba zaradi oslabitve se pripozna, kadar preostala knjigovodska vrednost sredstva ali denar ustvarjajoče enote presega njeno nadomestljivo vrednost. Oslabitev je pripoznana v poslovnem izidu. Izguba zaradi oslabitve se razveljavi, če je razveljavitev izgube zaradi oslabitve objektivno povezana z dogodkom, ki se je zgodil potem, ko je bila izguba zaradi oslabitve pripoznana.

2.10 Državne podpore

Državne podpore se pripoznajo po pošteni vrednosti, ko obstaja sprejemljivo zagotovilo, da bo družba podporo prejele in da bo izpolnila pogoje v zvezi z njimi.

Državne podpore, prejete za kritje stroškov, se v začetku pripoznajo v računovodskih izkazih kot odloženi prihodki in se kasneje pripoznajo v poslovnem izidu kot drugi poslovni prihodki v obdobjih, v katerih nastajajo stroški, ki naj bi jih ti prihodki nadomestili.

Državne podpore, prejete za sredstva – gradbene aktivnosti in pripadajočo opremo – se odštejejo od bruto nabavne vrednosti opredmetenih osnovnih sredstev (podpora se pripozna kot prihodek v dobi koristnosti amortiziljivega sredstva tako, da zmanjšuje strošek amortizacije).

2.11 Zasluzki zaposlenih

a) Pokojninske obveznosti in pozaposlitveni zasluzki

V rednem poslovanju plačuje družba prispevke v obvezne pokojninske sklade v imenu svojih zaposlenih in sicer tako, da jih odvede od plače, kot to zahteva zakon. Vsi prispevki v obvezne pokojninske sklade so izkazani kot stroški dela v obdobju nastanka.

Družba omogoča svojim zaposlenim, da sodelujejo v kolektivnem pokojninskem zavarovanju, da bi prejeli dodatno pokojnino po upokojitvi. Družba mesečno plačuje premijo, ki je enaka zakonsko določenemu odstotku v višini 5,844 % bruto plače zaposlenega, ali letni znesek, ki za leto 2023 ne presega 2.903,66 EUR.

b) Odpravnine

Odpravnine je treba plačati ob prekinitvi delovnega razmerja ali kadar zaposleni sprejme prostovoljno prekinitev v zameno za to plačilo. Družba pripozna odpravnine, ko je nazorno odločeno, ali prekiniti delovno razmerje zaposlenih v skladu s podrobnim uradnim načrtom brez možnosti umika ali zagotoviti odpravnino na podlagi ponudbe, ki spodbuja prostovoljno prekinitev. Odpravnine, ki zapadejo več kot 12 mesecev po datumu izkaza finančnega položaja, družba diskontira na sedanjo vrednost.

c) Zasluzki zaposlenih

Družba pripozna rezervacije za zasluzke zaposlenih (jubilejne nagrade in enkratno plačilo odpravnine ob upokojitvi) enakomerno čez celo obdobje, v katerem so bili zasluzki pridobljeni na podlagi dejanske delovne dobe. Zasluzki zaposlenih so v izkazu finančnega položaja razdeljeni med dolgoročne in kratkoročne

rezervacije. Dolgoročne zasluzke zaposlenih določi vsako leto neodvisni aktuar z uporabo predpostavk glede verjetnega števila zaposlenih, ki jim bo treba plačati zasluzke, ocenjenih stroškov teh zasluzkov in diskontne stopnje. Aktuarski dobički in izgube, ki izhajajo iz izkustvenih prilagoditev in sprememb aktuarskih predpostavk glede jubilejnih nagrad bremenijo poslovni izid. Aktuarski dobički in izgube, ki izhajajo iz izkustvenih prilagoditev in sprememb aktuarskih predpostavk glede enkratnih izplačil odpravnin ob upokojitvi bremenijo kapital.

Obveznosti za zasluzke zaposlenih in drugi zasluzki vključujejo sedanje vrednosti odpravnin ob upokojitvi in jubilejnih nagrad. Pripoznane so na osnovni aktuarskega izračuna, ki ga odobri poslovodstvo. Aktuarski izračun temelji na predpostavkah in ocenah, veljavnih v času nastanka izračuna, ki se zaradi sprememb v prihodnje lahko razlikujejo od dejanskih predpostavk, ki bodo veljale takrat. To se nanaša predvsem na določitev diskontne obrestne mere, ocene fluktuacije zaposlenih, smrtnosti zaposlenih in ocenjene rasti osebnih dohodkov. Obveznosti za določene zasluzke so zaradi kompleksnosti aktuarskega izračuna in dolgoročnega značaja postavke občutljive za spremembe navedenih ocen.

d) Nagrajevanje z delnicami

Družba nagrajuje vodstvene zaposlene z nagradami v delnicah družbe Novartis Pharma AG, ki so poravnane v denarju. Zaposleni so do nagrade upravičeni tri leta po dodelitvi, če so po preteku treh let še vedno zaposleni v družbi. Družba pripozna obveznost po pošteni vrednosti v poslovnem izidu med stroški dela v obdobju, v katerem zaposleni postanejo upravičeni do plačila. Družba ponovno izmeri pošteno vrednost obveznosti na vsak datum poročanja in na datum poravnave, pri čemer se kakršnokoli spremembo poštene vrednosti pripozna v poslovnem izidu za obdobje.

2.12 Rezervacije

Rezervacije se pripoznajo, če ima družba zaradi preteklega dogodka sedanje pravne ali posredne obveze, ki jih je mogoče zanesljivo oceniti, in je verjetno, da bo pri poravnavi obveze potreben odtok dejavnikov, ki omogočajo gospodarske koristi.

Rezervacije se morajo uporabiti za stroške, za katere so bile prvotno pripoznane.

Družba ima trenutno pripoznane rezervacije za pravne poravnave, odškodninske zahtevke, datave in stroške ter zasluzke zaposlenih (glej pojasnilo 2.11).

Rezervacije za sodne spore je treba oblikovati za poravnave v trenutku, ko je bolj verjetno kot ne (t.j. več kot 50 % možnosti), da bo zaradi preteklega dogodka izvršeno plačilo in je

tega mogoče zanesljivo oceniti, ne glede na znesek izdatka in časovni okvir.

2.13 Poslovne in druge obveznosti

Ti zneski predstavljajo obveznosti za blago in storitve, ki so bile dobavljene družbi pred koncem poslovnega leta in še niso plačane. Poslovne in druge obveznosti so predstavljene kot kratkoročne obveznosti, razen če plačilo ne zapade v roku 12 mesecev po poročevalskem obdobju. Poslovne in druge obveznosti so na začetku pripoznane po njihovi pošteni vrednosti, in sicer ko družba postane pogodbeni stranka v zvezi z in-strumentom. Kasneje pa so merjene po odplačni vrednosti z uporabo metode učinkovitih obresti. Dobički in izgube se pripoznajo v poslovnem izidu ob odpravi ali spremembi teh obveznosti. Družba odpravi pripoznanje poslovne in druge obveznosti, če so obveze, določene v pogodbi, izpolnjene, razveljavljene ali so potekle.

Poslovne in druge obveznosti vključujejo tudi vnaprej vračunane obveznosti za različne kategorije. Vnaprej vračunane obveznosti so vzpostavljene za vse neplačane stroške, ki nastanejo pred koncem poslovnega leta, ne glede na to ali je bil račun prejet ali ne. Strošek nastane, ko lastništvo blaga preide na družbo ali ko družba prejme opravljene storitve. Vračunani pogodbeni popusti vključujejo rabate in popuste na posamezne posle, ki so pogodbeno dogovorjeni s kupci. Vračunani pogodbeni popusti temeljijo na najboljši oceni upoštevajoč pretekle izkušnje, zahtevane pogoje za rabate in druga pomembna dejstva, ki so na voljo v času priprave računovodskih izkazov.

2.14 Prejeta posojila

Družba pripozna prejeta posojila in predujme, prekoračitve na bančnih računih, obveznosti iz poslovanja in druge obveznosti med neizpeljanimi finančnimi obveznostmi. Te finančne obveznosti so na začetku pripoznane po pošteni vrednosti povečani za neposredne stroške posla. Po začetnem pripoznanju se finančne obveznosti izmerijo po odplačni vrednosti z uporabo metode učinkovitih obresti.

Družba odpravi pripoznanje prejetih posojil, če so pogodbene obveze izpolnjene, ukinjene ali so potekle. Finančna sredstva in obveznosti se pobotajo, čisti znesek pa je razkrit v izkazu finančnega položaja, če in samo če ima družba uradno pravno pravico do poravnave zneskov in namerava bodisi poravnati čisti znesek ali unovčiti sredstvo in hkrati poravnati svojo obveznost.

2.15. Davki od dohodka

Davki od dohodka so pripoznani v računovodskih izkazih v skladu z zakonodajo, uveljavljeno ali vsebinsko uveljavljeno ob koncu poročevalskega obdobja. Davek od dohodka vključuje odmerjeni in odloženi davek ter je pripoznan v poslovnem izidu obdobja, razen če je pripoznan v drugem vseob-

segajoče donosu ali neposredno v kapitalu, ker se nanaša na transakcije, ki so v proučevanem ali predhodnih obdobjih tudi pripoznane v drugem vseobsegajočem donosu ali neposredno v kapitalu.

Odmerjeni davek je znesek davka, za katerega se pričakuje, Žda bo plačan davčnim organom, ali od njih povrnjen, in sicer od obdavčljivega dobička ali izgube za poslovno leto.

Odloženi davek se izkazuje po metodi obveznosti po izkazu finančnega položaja za prenesene davčne izgube in za začasne razlike med davčno osnovo sredstev in obveznosti in njihovimi knjigovodskimi vrednostmi za namene računovodskega poročanja. V skladu s sprva priznanimi izjemami se odloženi davki ne izkazujejo začasne razlike ob začetnem pripoznanju sredstva ali obveznosti pri transakciji, ki ni poslovna združitev in ki ne vpliva niti na računovodski niti na obdavčljivi dobiček. Odloženi davek je merjen po 22 % davčni stopnji, ki velja od 1. januarja 2024 dalje, in za katero se pričakuje, da bo uporabljena v obdobju, ko bodo začasne razlike odpravljene ali bo prenesena davčna izguba uporabljena.

Odložene terjatve za davek se pripoznajo samo v obsegu, za katerega obstaja verjetnost, da bo na razpolago prihodnji obdavčljivi dobiček, v breme katerega bo mogoče uporabiti začasne razlike.

Odložene terjatve za davek in odložene obveznosti za davek se pobotajo, če obstaja zakonsko izterljivo pravica pobotati terjatev in obveznosti za odmerjeni davek ter če se terjatve in obveznosti za odloženi davek nanašajo na davek od dohodka, ki ga je naložil isti davčni organ in če obstaja namera poravnati stanja na neto osnovi.

2.16 Čisti prihodki od prodaje

Prihodki se pripoznajo ob prodaji blaga in storitev, ko se pogodbeni obljuba kupcu (izvršitvena obveza) izpolni s prenosom obvladovanja blaga in storitev na kupca, kar se običajno izpolni ob pošiljanju (odpremi) ali prejemu blaga s strani kupca ali ko so storitve opravljene. Višina pripoznanih prihodkov je enaka transakcijski ceni, ki jo družba pričakuje v zameno za svoje blago ali storitve. V primeru, ko pogodba vsebuje več kot eno izvršitveno obvezo, je transakcijska cena razporejena na vsako izvršitveno obvezo na podlagi relativne samostojne prodajne cene.

Prihodki so prikazani brez davka na dodano vrednost, vračil, rabatov in popustov.

Popusti za zgodnejše plačilo so ponujeni kupcem, da bi spodbudili hitrejše plačilo, in so evidentirani kot zmanjšanje prihodkov v času, ko se evidentira povezana prodaja.

Kadar prodajni pogoji družbe omogočajo vrnitev blaga ali izstavitvev dobropisa ob vračilu blaga in družba lahko razumno oceni pričakovana prihodnja vračila, je vzpostavljeno oblikovanje popravkov za ocenjena vračila sočasno z evidentiranjem prihodkov od prodaje, ob upoštevanju preteklih izkušenj

in drugih pomembnih faktorjev. Če družba ne more razumno oceniti pričakovanih prihodnjih vračil, se prihodki evidentirajo samo, če obstajajo dokazi za porabo ali če pravica do vračila preneha.

V posebnih okoliščinah morda ne bodo izpolnjeni vsi pogoji za pripoznanje prihodkov, kot so navedeni v prejšnjih odstavkih (t.j. izjemna prodaja – premostitvena zaloga; obstoj pravice do vračila; dogovorjena klavzula Incoterms, ki ima za posledico prehod obvladovanja na kupca v poznejši/zgodnejši fazi po predaji blaga; podaljšani plačilni pogoji...), zato je pripoznanje prihodkov odloženo.

2.17 Finančni prihodki in finančni odhodki

Finančni prihodki obsegajo prihodke od obresti, dobiček ob odtujitvi finančnih sredstev, odprava slabitve in pozitivne tečajne razlike. Prihodki od obresti se pripoznajo v poslovnem izidu ob njihovem nastanku z uporabo metode efektivnih obresti.

Finančni odhodki obsegajo odhodke za obresti za prejeta posojila, izgube zaradi oslabitve finančnih sredstev, odhodke za obresti za obveznosti iz najemov, finančni del odhodkov oblikovanja rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine ob upokojitve ter negativne tečajne razlike.

2.18 Določanje poštene vrednosti

V številnih primerih zahtevajo računovodske usmeritve družbe (vključno z merjenjem oslabitve) in razkritja določitev poštene vrednosti tako finančnih kot tudi nefinančnih sredstev in obveznosti. Družba določi poštene vrednosti za potrebe merjenja in poročanja z uporabo hierarhije, ki je opisana v nadaljevanju. Kjer so potrebna dodatna pojasnila v zvezi s predpostavkami za določitev poštenih vrednosti, so ta navedena v pojasnilih, ki se nanašajo na posamezna sredstva ali obveznosti.

Poštena vrednost se določi na podlagi podatkov, ki so razvrščeni v tri ravni hierarhije:

- **Raven 1:** kotirane cene (neprilagojene) na delujočih trgih za enaka sredstva ali obveznosti, do katerih lahko družba dostopa na datum merjenja.
- **Raven 2:** vhodni podatki, ki niso kotirane cene in ki jih je mogoče neposredno ali posredno opaziti za sredstva in obveznosti. Družba za vhodne podatke na tej ravni uporablja kotirane cene za podobna sredstva ali obveznosti na delujočih trgih.
- **Raven 3:** vhodni podatki, ki jih ni mogoče opaziti za sredstva ali obveznosti. Družba na tej ravni uporablja vhodne podatke, kot so finančne napovedi (npr. denarni tokovi ali poslovni izid), ki jih je družba pripravila z uporabo

lastnih podatkov, če ni na voljo informacije, ki bi kazala, da bi udeleženci na trgu uporabili različne predpostavke.

Zaradi kratkoročnega značaja kratkoročnih poslovnih terjatev in obveznosti, vključno z danimi in prejetimi posojili, se smatra, da je njihova knjigovodska vrednost enaka poštenu vrednosti. Enako velja za denar in denarne ustreznike. Knjigovodska vrednost obveznosti iz najemov je primeren približek poštenu vrednosti. Vsa nefinančna sredstva in obveznosti so merjena na podlagi izvirne vrednosti.

Spodnja tabela prikazuje metode merjenja za posamezno postavko v izkazu finančnega položaja:

Postavke v izkazu finančnega položaja	Finančno/nefinančno sredstvo ali obveznost	Metode merjenja
Dolgoročna sredstva		
Opredmetena osnovna sredstva	Nefinančno sredstvo	Nabavna vrednost
Pravica do uporabe sredstva	Nefinančno sredstvo	Nabavna vrednost
Neopredmetena sredstva	Nefinančno sredstvo	Nabavna vrednost
Odložene terjatve za davek	Nefinančno sredstvo	Nediskontirani znesek, izmerjen po davčnih stopnjah
Druga finančna sredstva	Finančno sredstvo	Poštena vrednost (nabavna vrednost)
Kratkoročna sredstva		
Zaloge	Nefinančno sredstvo	Nabavna vrednost
Poslovne in druge terjatve		
Poslovne terjatve	Finančno sredstvo	Odplačna vrednost
Druge terjatve	Nefinančno sredstvo	Izvirna vrednost ali ocenjena vrednost
Terjatve iz davka od dohodka	Nefinančno sredstvo	Nediskontirani znesek, izmerjen po davčnih stopnjah
Denar in denarni ustrezniki	Finančno sredstvo	Izvirna vrednost
Dolgoročne obveznosti		
Odloženi prihodki	Nefinančna obveznost	Izvirna vrednost ali ocenjena vrednost
Odložene obveznosti za davek	Nefinančna obveznost	Nediskontirani znesek, izmerjen po davčnih stopnjah
Rezervacije		
- rezervacije za jubilejne nagrade in odpravnine ob upokojitvi	Nefinančna obveznost	Sedanja vrednost ocenjenih bodočih plačil na podlagi aktuarskih izračunov
- druge rezervacije	Nefinančna obveznost	Sedanja vrednost prihodnjih poravnav
Obveznosti iz najemov	Finančna obveznost	Sedanja vrednost bodočih plačil najemnin
Druge dolgoročne obveznosti	Nefinančna obveznost	Izvirna vrednost ali ocenjena vrednost
Kratkoročne obveznosti		
Poslovne in druge obveznosti		
Poslovne obveznosti	Finančna obveznost	Odplačna vrednost
Druge obveznosti	Nefinančna obveznost	Izvirna vrednost ali ocenjena vrednost
Posojila	Finančna obveznost	Odplačna vrednost
Obveznosti za plačilo davka od dohodka	Nefinančna obveznost	Nediskontirani znesek, izmerjen po davčnih stopnjah

3. Upravljanje finančnih tveganj

To pojasnilo pojasnjuje izpostavljenost družbe finančnim tveganjem in kako lahko ta tveganja vplivajo na prihodnje finančno poslovanje družbe.

Družba je izpostavljena tržnemu tveganju, zlasti v zvezi z menjalnimi tečaji in obrestnimi merami, ter kreditnemu in likvid-

nostnemu tveganju. Družba je uskladila upravljanje tveganj s politiko upravljanja tveganj v skupini Novartis. Tveganja so opredeljena, ocenjena in upravljana v tesnem sodelovanju z zakladništvom skupine Novartis.

Tveganje	Izpostavljenost izhaja iz	Merjenje	Upravljanje
Tržno tveganje – valutno tveganje	Prihodnje poslovne transakcije Pripoznana finančna sredstva in obveznosti, ki niso denominirana v evrih	Analiza občutljivosti	Naravno varovanje pred tveganjem
Tržno tveganje – obrestno tveganje	Dolgoročna posojila s spremenljivo obrestno mero	Analiza občutljivosti	Prilagoditev razmerja med finančnim dolgom s stalno in spremenljivo obrestno mero
Kreditno tveganje	Terjatve do kupcev	Analiza zapadlosti	Diverzifikacija kreditnih limitov Zavarovanje terjatev
Likvidnostno tveganje	Prejeta posojila in druge obveznosti	Drseče napovedi denarnih tokov	Združevanje denarnih sredstev (cash pooling) Zadolževanje znotraj skupine Novartis

3.1 Tržna tveganja

a) Valutno tveganje

Družba je izpostavljena gibanju menjalnih tečajev. Nihanja menjalnih tečajev med evrom in drugimi valutami lahko vplivajo tako na izide poslovanja družbe, vključno s prihodki od prodaje in dobički, kot tudi na vrednosti sredstev, obveznosti in denarnih tokov. To pa lahko vpliva na primerljivost izidov poslovanja med obdobji.

Družba upravlja izpostavljenost valutnemu tveganju v sodelovanju s skupino Novartis. Na podlagi ocenjene iz-

postavljenosti tveganju je bila sprejeta strategija z namenom, da se proti tveganjem zavarujejo gibanja menjalnih tečajev tistih valut, v katerih družba posluje. Družba zagotavlja optimalno pokritost prilivov in odlivov, tako glede na čas kot tujo valuto. Preostalo tveganje je zavarovano z uporabo drugih tehnik. Družba ne uporablja terminskih pogodb.

Izpostavljenost družbe valutnemu tveganju ob koncu poročevalskega obdobja, izražena v predstavitveni valuti evro, je bila naslednja:

v tisoč EUR	31. 12. 2023				31. 12. 2022			
	EUR*	USD	CHF	drugo	EUR*	USA	CHF	drugo
Poslovne in druge terjatve	139.496	612	2.503	1.066	1	0	0	0
Poslovne in druge obveznosti	-161.472	-2.027	-324	-1.222	-1	0	0	0
Izpostavljenost izkaza finančnega položaja	-21.976	-1.415	2.179	-156	0	0	0	0

* EUR je funkcijska valuta in ne predstavlja izpostavljenosti valutnemu tveganju

Kot je razvidno iz gornje tabele, je družba izpostavljena predvsem spremembam menjalnih tečajev EUR/USD ter EUR/CHF. Občutljivost poslovnega izida na spremembe menjalnih tečajev izhaja predvsem iz obveznosti denominiranih v ameriških dolarjih ter švicarskih frankih. 10-odstotna sprememba menjalnega tečaja evra v primerjavi z ameriškim dolarjem ali švicarskim frankom na poročevalski dan 31. 12. 2023 bi povečala ali zmanjšala poslovni izid za vrednosti navedene v nadaljevanju. Analiza predpostavlja, da vse druge spremenljivke, zlasti obrestne mere, ostanejo nespremenjene.

Na dan 31. 12. 2023 so poslovne in druge terjatve poleg zneskov v EUR, USD in CHF sestavljene tudi iz zneskov v valutah SGD in RON, od tega je najvišji znesek SGD v protivrednosti 1.048 tisoč EUR. Na dan 31. 12. 2023 so poslovne in druge obveznosti poleg zneskov v EUR, USD in CHF sestavljene tudi iz zneskov v valutah GBP, SGD (singapurski dolar) in RON (romunski lev), od tega najvišji znesek GBP v protivrednosti 1.220 tisoč EUR.

v tisoč EUR	Vpliv na poslovni izid	
	31. 12. 2023	31. 12. 2022
EUR/USD menjalni tečaj – povečanje 10 %	124	0
EUR/USD menjalni tečaj – zmanjšanje 10 %	-163	0
EUR/CHF menjalni tečaj – povečanje 10 %	-113	0
EUR/CHF menjalni tečaj – zmanjšanje 10 %	-489	0

b) Obrestno tveganje

Izpostavljenost obrestnemu tveganju je nizka predvsem zaradi obstoječe strukture financiranja znotraj skupine Novartis. Družba obravnava neto izpostavljenost obrestnemu tveganju predvsem z razmerjem med finančnim dolgom s stalno obrestno mero in finančnim dolgom s spremenljivo obrestno mero v celotnem portfelju finančnega dolga. Za obvladovanje tveganja družba ne uporablja nobenih instrumentov za varovanje pred tveganjem.

Izpostavljenost družbe obrestnemu tveganju ob koncu poročevalskega obdobja, izražena v predstavitveni valuti evro, je bila naslednja:

v tisoč EUR	Knjigovodska vrednost	
	31. 12. 2023	31. 12. 2022
Instrumenti s spremenljivo obrestno mero		
Finančna sredstva	0	0
Finančne obveznosti	-87.980	0
Skupaj	-87.980	0

Sprememba obrestnih mer za 100 bazičnih točk na datum poročanja bi povečala (zmanjšala) poslovni izid in kapital za vrednosti, navedene v nadaljevanju. Analiza predpostavlja, da vse druge spremenljivke, zlasti menjalni tečaji, ostanejo nespremenjeni.

v tisoč EUR	31. 12. 2023	31. 12. 2022
Obrestne mere – povečanje za 100 bt	-879,8	0
Obrestna mere – zmanjšanje za 100 bt	879,8	0

3.2 Kreditno tveganje

Kreditno tveganje izhaja iz možnosti, da kupci morda ne bodo sposobni poravnati svojih obveznosti, kot je bilo dogovorjeno. Za obvladovanje tega tveganja je družba sprejela pravilnik o kreditnem managementu, ki je usklajen z globalnimi smernicami skupine Novartis. V okviru tega družba redno ocenjuje finančno zanesljivost kupcev, upoštevajoč njihov finančni položaj, pretekle izkušnje in druge dejavnike. Pri ocenitvi družba uporablja bonitetna poročila o kupcih ter računovodske izkaze kupcev. Na podlagi teh dejavnikov se določi kreditni limit posameznega kupca, ki predstavlja največjo dovoljeno izpostavljenost kupcu. V primeru presejanja kreditnega limita se za potrditev le-tega uporablja matrika, ki je sestavljena na podlagi zneskov in funkcije potrjevalca. Plačilni roki so po državah in kupcih različni, običajno znašajo med 7 do 120 dni. Pri upravljanju kreditnega tveganja družba upošteva svoje smernice, da je treba nemudoma ukrepati v primeru neplačila (od opomina do zaustavitve dobav kot najbolj ostre oblike zmanjševanja izgub iz kreditnega tveganja).

Knjigovodske vrednosti poslovnih terjatev predstavljajo največjo izpostavljenost kreditnemu tveganju. Največja izpostavljenost kreditnemu tveganju na dan poročanja je bila:

v tisoč EUR	31. 12. 2023	31. 12. 2022
Poslovne terjatve		0
do tretjih oseb	29.332	0
do povezanih družb	53.959	0
Skupaj	83.291	0

Največji kupec predstavlja 51 % poslovnih terjatev na dan 31. 12. 2023 in 65 % čistih prihodkov od prodaje v letu 2023. Drugi največji kupec predstavlja 46 % poslovnih terjatev na dan in 28 % čistih prihodkov od prodaje v letu 2023.

Tveganje iz naslova poslovnih terjatev do povezanih družb je minimalno, plačila prihajajo redno in v roku. Terjatve do povezanih družb so nezapadle in ni oblikovanih popravkov vrednosti terjatev na dan 31. 12. 2023.

Zapadlost poslovnih terjatev do tretjih oseb na datum poročanja:

v tisoč EUR	31. 12. 2023	31. 12. 2022
Še ne zapadle	29.318	0
Zapadle	14	0
zapadle 0 – 30 dni	1	0
zapadle 31 – 90 dni	0	0
zapadle 91 – 180 dni	13	0
zapadle več kot 180 dni	24	0
popravki vrednosti terjatev	-24	0
Skupaj	29.332	0

V skladu s politiko skupine Novartis so oblikovani popravki vrednosti terjatev v višini 100 %, če so terjatve zapadle več kot 180 dni razen, če je utemeljeno, da ni tveganje izgub za zapadle terjatve (glej pojasnilo 2.8).

Gibanje popravka vrednosti terjatev:

v tisoč EUR	2023	2022
Stanje na 1. 1.	0	0
Prenos z oddelitvijo	23	0
Oblikovanje	1	0
Črpanje (dokončni odpis)	0	0
Stanje na 31. 12.	24	0

3.3 Likvidnostno tveganje

Likvidnostno tveganje je opredeljeno kot tveganje, da družba ne bi mogla poravnati ali izpolniti svojih obveznosti v roku ali po primerni ceni. Družba aktivno upravlja likvidnostno tveganje preko centraliziranega sistema upravljanja z denarjem skupine Novartis, ki vključuje napovedovanje denarnih tokov, spremljanje terjatev in obveznosti ter usklajevanja prilivov in odlivov. Financiranje je zagotovljeno z združevanjem denarnih sredstev (»cash pooling system«) v okviru skupine, kjer ima družba na voljo dve možnosti za zadolževanje – dolgoročno posojilo in kratkoročno »cash pool« pozicijo. Zato družba nima prekoračitev na bančnih računih in ne uporablja nobenih strategij za zmanjševanje likvidnostnega tveganja.

Knjigovodske vrednosti finančnih obveznosti (obveznosti in posojila) predstavljajo največjo izpostavljenost likvidnostnemu tveganju. Največja izpostavljenost likvidnostnemu tveganju na dan poročanja je bila:

v tisoč EUR	31. 12. 2023	31. 12. 2022
Poslovne obveznosti	87.092	1
do tretjih oseb	86.505	1
do povezanih družb	587	0
Prejeta posojila	87.980	0
s strani poveznih družb	87.980	0
Obveznosti iz najemov	3.799	0
do tretjih oseb	3.799	0
Skupaj	178.871	1

Tveganje iz naslova poslovnih obveznosti do povezanih družb je minimalno. Družba plačuje redno in skladno s plačilnimi roki, saj je družba udeležena v sistemu poravnave terjatev in obveznosti med povezanimi družbami. Prav tako je družba tudi del centraliziranega sistema upravljanja z denarjem skupine Novartis (»cash pooling system«).

Zapadlost poslovnih obveznosti do tretjih oseb na datum poročanja (pogodbeni denarni tokovi):

v tisoč EUR	31. 12. 2023	31. 12. 2022
Nezapadlo	78.418	1
Od 1 do 30 dni	7.114	0
Od 31 do 90 dni	375	0
Več kot 91 dni	598	0
Skupaj	86.505	1

Zapadlost obveznosti iz najemov na datum poročanja (po-

v tisoč EUR	31. 12. 2023	31. 12. 2022
Do 1 leta	1.557	0
Od 1 do 2 leti	2.177	0
Od 2 do 3 let	180	0
Od 3 do 4 let	100	0
Od 4 do 5 let	30	0
Skupaj	4.044	0

3.4 Upravljanje s kapitalom

Družba se pri upravljanju svojega kapitala osredotoča na ohranjanje močnega finančnega položaja. Kapitalska us-treznost je neprestano spremljana in upravljana v sodelovanju s skupino Novartis. Kazalec neto zadolženost na kapital je bil:

v tisoč EUR	31. 12. 2023	31. 12. 2022
Neto zadolženost	91.762	0
Skupaj kapital	575.353	6
Kazalec neto zadolženost na kapital	15,95 %	0

4. Oddelitev s prevzemom

Na podlagi vpisa oddelitev s prevzemom je bila 3. 7. 2023 narejena razdelitev računovodskih izkazov med družbama Lek d.d. in Novartis d.o.o.

Izkaz finančnega položaja

v tisoč EUR 3. 7. 2023	skupaj	Lek d.d.	Novartis d.o.o.
SREDSTVA			
Dolgoročna sredstva			
Opredmetena osnovna sredstva	526.994	134.502	392.492
Pravica do uporabe sredstva	28.602	25.018	3.584
Neopredmetena sredstva	342.481	340.913	1.568
Odložene terjatve za davek	3.661	1.591	2.070
Finančne naložbe v odvisne družbe	2.092	2.092	0
Druge dolgoročne terjatve	22	22	0
Druška finančna sredstva	857	855	2
Skupaj dolgoročna sredstva	904.710	504.993	399.717
Kratkoročna sredstva			
Zaloge	580.351	349.555	230.796
Poslovne in druge terjatve	247.695	143.187	104.507
Denar in denarni ustrezniki	222	222	0
Skupaj kratkoročna sredstva	828.268	492.965	335.303
Skupaj sredstva	1.732.978	997.958	735.020
KAPITAL IN OBVEZNOSTI			
Kapital			
Osnovni kapital	48.402	48.402	0
Kapitalske rezerve	375.595	375.595	0
Primanjkljaj iz prevrednotenja	-1.790	-794	-996
Zadržani čisti poslovni izid	839.130	286.688	552.442
Skupaj kapital	1.261.337	709.891	551.445
Dolgoročne obveznosti			
Odloženi prihodki	447	0	447
Rezervacije	34.038	15.510	18.529
Obveznosti iz najemov	22.563	20.327	2.236
Druge dolgoročne obveznosti	37	0	37
Skupaj dolgoročne obveznosti	57.086	35.836	21.250
Kratkoročne obveznosti			
Poslovne in druge obveznosti	375.936	216.615	159.321
Odloženi prihodki	38	0	38
Rezervacije	1.317	600	717
Posojila	30.203	29.509	694
Obveznosti iz najemov	6.686	5.215	1.471

Obveznosti za plačilo davka od dohodka	374	292	82
Skupaj kratkoročne obveznosti	414.555	252.231	162.324
Skupaj obveznosti	471.641	288.067	183.574
Skupaj kapital in obveznosti	1.732.978	997.958	735.020

5. Gibanje opredmetenih osnovnih sredstev

V letu 2022 družba ni imela opredmetenih osnovnih sredstev.

	Zemljišča	Zgradbe	Proizvajalne naprave in stroji	Druge naprave in oprema	OOS v gradnji in izdelavi	Skupaj
NABAVNA VREDNOST						
Stanje na 1. 1. 2023	0	0	0	0	0	0
Prenos z oddelitvijo	19.747	348.381	463.499	115.507	140.341	1.087.476
Prenos iz OOS v gradnji in izdelavi	118	3.093	6.888	1.680	-11.780	0
Pridobitve	27	286	6.656	1.950	90.391	99.310
Odpisi	0	-634	-12.475	-1.475	0	-14.584
Stanje na 31.12.2023	19.893	351.126	464.569	117.661	218.953	1.172.202
POPRAVEK VREDNOSTI						
Stanje na 1. 1. 2023	0	0	0	0	0	0
Prenos z oddelitvijo	0	219.082	382.728	93.174	0	694.984
Amortizacija	0	4.995	9.064	3.070	0	17.129
Odpisi	0	-378	-12.087	-1.271	0	-13.736
Slabitve	0	0	586	42	0	628
Stanje na 31. 12. 2023		223.699	380.290	95.015	0	699.004
NEODPISANA VREDNOST						
Stanje na 1. 1. 2023	0	0	0	0	0	0
Stanje na 31. 12. 2023	19.893	127.427	84.278	22.646	218.953	473.197

Opredmetena osnovna sredstva družbe niso zastavljena kot jamstvo za obveznosti.

Na dan 31. 12. 2023 so pogodbene obveze za nakup opredmetenih osnovnih sredstev znašale 133.046 tisoč EUR. Nabavna vrednost v celoti zamortiziranih opredmetenih osnovnih sredstev znaša 442.726 tisoč EUR na dan 31. 12. 2023.

6. Gibanje pravice do uporabe sredstva

V letu 2022 družba ni izkazovala pravic do uporabe sredstev.

	Zemljišče	Zgradbe	Stroji in oprema	Avtomobili	Skupaj
NABAVNA VREDNOST					
Stanje na 1. 1. 2023	0	0	0	0	0
Prenos z oddelitvijo	83	3.918	319	627	4.946
Pridobitve	0	194	693	87	974
Odpisi	0	-764	-601	-17	-1.381
Stanje na 31. 12. 2023	83	3.348	411	697	4.539
POPRAVEK VREDNOSTI					
Stanje na 1. 1. 2023	0	0	0	0	0
Prenos z oddelitvijo	28	960	80	295	1.362
Amortizacija	13	562	37	79	690
Odpisi	0	-509	0	-16	-525
Stanje na 31. 12. 2023	41	1.012	116	357	1.527
NEODPISANA VREDNOST					
Stanje na 1. 1. 2023	0	0	0	0	0
Stanje na 31. 12. 2023	41	2.336	295	340	3.012

Na dan 31. 12. 2023 podjetje ni imelo pogodbenih obvez za najeme, ki se še niso začeli..

Izdatki povezani z najemi

v tisoč EUR	2023	2022
Izdatki za obveznosti iz najemov	661	0
Izdatki za obresti	46	0

Obresti iz naslova obveznosti od najemov so v letu 2023 znašale 46 tisoč EUR.

7. Gibanje neopredmetenih sredstev

V letu 2022 družba ni imela neopredmetenih sredstev.

v tisoč EUR	Dolgoročne premoženjske pravice	Neopredmetena sredstva v pridobivanju	Skupaj
NABAVNA VREDNOST			
Stanje na 1. 1. 2023	0	0	0
Prenos z oddelitvijo	2.804	530	3.334
Pridobitve		232	232
Odpisi	-31	0	-31
Stanje na 31. 12. 2023	2.773	761	3.535
POPRAVEK VREDNOSTI			
Stanje na 1. 1. 2023	0	0	0
Prenos z oddelitvijo	1.766	0	1.766
Amortizacija	429	0	429
Odpisi	-31	0	-31
Stanje na 31. 12. 2023	2.163	0	2.163
NEODPISANA VREDNOST			
Stanje na 1. 1. 2023	0	0	0
Stanje na 31. 12. 2023	610	761	1.371

8. Odložene terjatve in obveznosti za davek

v tisoč EUR	Stanje na 31. 12. 2022	Pripoznavo v poslovnem izidu	Pripoznavo preko kapitala	Pripoznavo v drugem vseobsegajočem donosu	Stanje na 31. 12. 2023
Prenos z oddelitvijo	0	0	2.070	0	2.070
Odložene terjatve za davek	0	290	0	17	307
Skupaj	0	290	2.070	17	2.377

Družba na dan 31. 12. 2023 ne izkazuje odloženih obveznosti za davek.

v tisoč EUR	31. 12. 2023	31. 12. 2022
Opredmetena osnovna sredstva	622	0
Rezervacije za odpravnine in jubilejne nagrade	1.754	0
Skupaj - neto	2.377	0

Odloženi davki so izračunani na podlagi začasnih razlik po metodi obveznosti in z uporabo 22 % davčne stopnje.

Nepripoznane odložene terjatve za davek

v tisoč EUR	Bruto znesek 31. 12. 2023	Davčni učinek 31. 12. 2023	Bruto znesek 31. 12. 2022	Davčni učinek 31. 12. 2022
Neizkoriščeni del davčnih olajšav	159.131	35.009	0	0

Odložene terjatve za davek niso bile pripoznane za neizkoriščen del davčnih olajšav za investicijsko olajšavo ter vlaganje v raziskave in razvoj, ker ni verjetno, da bo na razpolago

dovoljšnji prihodnji obdavčljiv dobiček, v breme katerega bi jih družba lahko uporabila. Stanje nepripoznanih odloženih terjatev za davek je na 31. 12. 2023 znašalo 35.009 tisoč EUR.

9. Druga finančna sredstva

v tisoč EUR	31. 12. 2023	31. 12. 2022
Druge delnice in deleži v organizacijah	2	0
Skupaj	2	0

Delež v organizaciji predstavlja naložbo v družbi IEDC poslovna šola Bled.

10. Zaloge

v tisoč EUR	Bruto 31. 12. 2023	Popravek 31. 12. 2023	Neto 31. 12. 2023	Neto 31. 12. 2022
Material	99.768	-5.232	94.536	0
Nedokončana proizvodnja	135.235	-5.886	129.348	0
Končni izdelki	7.515	-43	7.472	0
Trgovsko blago	708	0	708	0
Skupaj	243.226	-11.161	232.065	0

Zaloge so bile odpisane v skupnem znesku 1.767 tisoč EUR. Poslovni rezultat tekočega leta je bil iz naslova odpisov nižji za 445 tisoč EUR, razlika v znesku 1.322 tisoč EUR je bremenila v preteklosti oblikovan popravek vrednosti zalog. Družba je v letu 2023 pripoznala popravek vrednosti za negibajoče se zaloge v vrednosti 11.161 tisoč EUR.

Ob popisu zalog za leto 2023 je bil pripoznan popisni presežek v znesku 186 tisoč EUR in popisni primanjkljaj v znesku 181 tisoč EUR.

Na dan 31. 12. 2023 knjigovodska vrednost zalog ne presega čiste iztržljive vrednosti.

Družba ne zastavlja zalog kot jamstvo za obveznosti.

11. Poslovne in druge terjatve

v tisoč EUR	31. 12. 2023	31. 12. 2022
Kratkoročne poslovne terjatve do družb v skupini Novartis	53.959	0
Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev (tretji)	29.332	0
Kratkoročne druge terjatve	60.386	1
Skupaj	143.677	1

Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev (tretji)

v tisoč EUR	Bruto 31. 12. 2023	Popravek 31. 12. 2023	Neto 31. 12. 2023	Neto 31. 12. 2022
Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev (tretji) v državi	29.355	-24	29.331	0
Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev (tretji) v tujini	1	0	1	0
Skupaj	29.356	-24	29.332	0

Kratkoročne druge terjatve

v tisoč EUR	31. 12. 2023	31. 12. 2022
Predujmi	53.290	0
Odloženi stroški	422	0
Sredstva iz pogodb	5.335	0
Kratkoročne druge terjatve do države	3.142	0
Drugo	5	0
Skupaj	62.193	0

Predujmi vključujejo predujme za opredmetena osnovna sredstva, zaloge in za druga sredstva.

Kratkoročne druge terjatve do države se v večini nanašajo na terjatev iz naslova DDV in iz naslova bolniških refundacij.

Odloženi stroški predstavljajo zaračunane, vendar še ne opravljene storitve.

Sredstva iz pogodb vključujejo opravljene storitve družbam v skupini Novartis v višini 5.224 tisoč EUR na dan 31. 12. 2023.

Gibanje popravka vrednosti terjatev

v tisoč EUR	2023	2022
Prenos z oddelitvijo 3. 7.	23	0
Oblikovanje	1	0
Stanje na 31. 12.	24	0

12. Denar in denarni ustrezniki

v tisoč EUR	31. 12. 2023	31. 12. 2022
Denarna sredstva na bančnih računih	17	7
Skupaj	17	7

13. Kapital

v tisoč EUR	31. 12. 2023	31. 12. 2022
Osnovni kapital	8	8
Primanjkljaj iz prevrednotenja	-2.382	0
Zadržani čisti poslovni izid	577.727	-1
Skupaj	575.353	7

Osnovni kapital

Odobren, izdan in v celoti plačan osnovni kapital družbe znaša 7,5 tisoč EUR. V letu 2023 ni bilo sprememb v osnovnem kapitalu.

Primanjkljaj iz prevrednotenja

Primanjkljaj iz prevrednotenja vključuje aktuarske dobičke in izgube iz naslova dolgoročnih zaslužkov zaposlenih (glej pojasnilo 2.11).

Zadržani čisti poslovni izid

Zadržani čisti poslovni izid je sestavljen iz prenesenega dobička prejšnjega leta, ki je bil na družbo prenesen z oddelitvijo od podjetja Lek d.d. in čistega poslovnega izida obračunskega obdobja.

Bilančni dobiček za leto 2023

v tisoč EUR	2023	2022
Stanje na 1. 1.	-1	0
Prenos z oddelitvijo	552.441	0
Čisti poslovni izid obračunskega obdobja	25.287	-1
Stanje 31. 12.	577.727	-1

14. Odloženi prihodki

v tisoč EUR	Drugi odloženi prihodki	Skupaj
Stanje na 31. 12. 2022	0	0
Prenos z oddelitvijo	486	0
Nove pridobitve	9	0
Sprostitve	19	0
Stanje na 31. 12. 2023	476	476
Dolgoročno odloženi prihodki	437	437
Kratkoročno odloženi prihodki	38	38

Drugi odloženi prihodki vključujejo večinoma razmejene prihodke iz naslova ustanovitve stavbne pravice, ki se nanaša na daljše obdobje.

15. Rezervacije

v tisoč EUR	Rezervacije za odpravnine	Rezervacije za jubilejne nagrade	Skupaj
Prenos z oddelitvijo 3. 7. 2023	14.066	5.180	19.246
Oblikovanje	617	372	989
Črpanje	205	238	443
Stanje na 31. 12. 2023	15.881	5.480	21.360
Dolgoročne rezervacije	14.420	4.597	19.017
Kratkoročne rezervacije	1.460	882	2.343

Rezervacije za odpravnine in jubilejne nagrade temeljijo na aktuarskem izračunu ocenjenih bodočih izplačil za vsakega zaposlenega z upoštevanjem stroškov odpravnin ob upokojitvi in stroškov vseh pričakovanih jubilejnih nagrad do dneva upokojitve. Izračun obveznosti temelji na sledečih predpostavkah:

- fluktuacija zaposlenih je odvisna predvsem od njihove starosti;
- smrtnost zaposlenih je upoštevana z uporabo tablic smrtnosti slovenske populacije v letu 2007;
- čas upokojitve je v izračunu določen v skladu z minimalnimi pogoji, kot jih določa zakon Republike Slovenije;
- bruto plača zaposlenega za mesec oktober, preračunano na 160 ur;
- rast osebnih dohodkov v letu 2024 6,5 % in od 2025 naprej se ocenjuje na 3,0 %;
- izračun jubilejne nagrade temeljni na pravicah, zapisanih v internih aktih;
- 3,20 % diskontna obrestna mera.

16. Obveznosti iz najemov

v tisoč EUR	31. 12. 2023	31. 12. 2022
Dolgoročne obveznosti iz najemov	2.011	0
Kratkoročne obveznosti iz najemov	1.788	0
Skupaj	3.799	0

Vsi najemi so izkazani v evrih.

Obrestna mera je določena glede na vrsto sredstva in trajanje najema. Uporabljene obrestne mere za nove najeme v letu 2023 so med 2,0 % in 3,1%. Ponderirana povprečna obrestna mera je v letu 2023 2,4 %.

Vsi najemi so se v sklopu oddelitve iz Leka na Novartis prenesli pod isti pogoji.

Analiza zapadlosti

v tisoč EUR	31. 12. 2023	31. 12. 2022
Do 1 leta	1.788	0
Od 1 do 2 leti	1.649	0
Od 2 do 3 let	209	0
Od 3 do 4 let	118	0
Od 4 do 5 let	36	0
Več kot 5 let	0	0
Skupaj obveznosti iz najemov	3.799	0

Zapadlost obveznosti iz najemov (pogodbeni denarni tokovi)

v tisoč EUR	31. 12. 2023	31. 12. 2022
Do 1 leta	1.557	0
Od 1 do 2 leti	2.177	0
Od 2 do 3 let	180	0
Od 3 do 4 let	100	0
Od 4 do 5 let	30	0
Več kot 5 let	0	0
Skupaj	4.044	0

17. Druge dolgoročne obveznosti

v tisoč EUR	31. 12. 2023	31. 12. 2022
Druge dolgoročne obveznosti	27	0
Skupaj	27	0

Druge dolgoročne obveznosti predstavljajo predvsem obveznost za prihodnja izplačila zaposlenim.

18. Poslovne in druge obveznosti

v tisoč EUR	31. 12. 2023	31. 12. 2022
Kratkoročne poslovne obveznosti do družb v skupini Novartis	587	0
Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev (tretji)	86.505	1
Kratkoročne druge obveznosti	77.954	0
Skupaj	165.045	1

Kratkoročne poslovne obveznosti do družb v skupini Novartis vključuje le obveznosti do družb v skupini v tujini.

Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev (tretji)

v tisoč EUR	31. 12. 2023	31. 12. 2022
Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev (tretji) v državi	52.753	1
Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev (tretji) v tujini	33.752	0
Skupaj	86.505	1

Poslovne obveznosti do dobaviteljev vključujejo redne nabave in nakupe osnovnih sredstev.

Kratkoročne druge obveznosti

v tisoč EUR	31. 12. 2023	3. 1. 2022
Obveznosti do zaposlenih	40.808	0
Obveznosti do države	6.837	0
Obveznosti za prejete predujme	5.200	0
Obveznosti za nezaračunano blago in storitve	11.878	0
Vnaprej vračunani stroški in vračunani pogodbeni popusti	13.231	0
Skupaj	77.954	0

Obveznosti za nezaračunano blago in storitve vključujejo obveznosti za že dostavljeno blago in opravljene storitve, za katere pa račun še ni bil prejet do konca poslovnega leta.

Vnaprej vračunani stroški

v tisoč EUR	31. 12. 2023	31. 12. 2023
Vnaprej vračunani stroški za neizkoriščen dopust	6.008	0
Vnaprej vračunani stroški za storitve	5.797	0
Drugi vnaprej vračunani stroški	1.426	0
Skupaj	13.231	0

Vnaprej vračunani stroški vključujejo vračunane stroške za prejete storitve od družb v skupini Novartis v višini 141 tisoč EUR na 31. 12. 2023.

Vnaprej vračunani stroški za storitve se nanašajo predvsem na vkalkulirane stroške prevoza ter vkalkulirana plačila na podlagi delnic.

Nagrajevanje z delnicami

Druge kratkoročne obveznosti vključujejo obveznosti iz naslova nagrajevanja z delnicami, ki bodo poravnave zaposlenim v denarju (glej pojasnilo 2.11).

v tisoč EUR	31. 12. 2023	31. 12. 2022
Nagrajevanje z delnicami	4.089	0
Skupaj	4.089	0

Pripoznanji stroški:

Stroški nagrajevanja v obliki delnic, izkazani pod stroški dela, so v letu 2023 znašali 4.089 tisoč EUR.

19. Posojila

v tisoč EUR	31. 12. 2023	31. 12. 2022
Posojila prejeta s strani drugih povezanih družb	87.980	0
Skupaj	87.980	0

Posojila prejeta s strani drugih povezanih družb vključujejo obveznost iz naslova združevanja denarnih sredstev ("cash pooling") z družbo Novartis Investments S.a.r.l. z obrestno mero EUR €STER + 25 BPS, CHF SARON + 25 BPS oziroma USD SOFR + 25 BPS na 31. 12. 2023. Znesek sestavljajo posojila v višini 86.686 EUR, 1.140 tisoč USD in 153 tisoč CHF na 31. 12. 2023.

Sredstva družbe niso zastavljena kot jamstvo za prejeta posojila.

20. Čisti prihodki od prodaje

Razčlenitev prihodkov iz pogodb s kupci

v tisoč EUR	2023	2022
Prihodki od prodaje domači trg - družbe v skupini Novartis	70.872	0
- od tega prihodki od prodaje proizvodov in storitev	70.872	0
Prihodki od prodaje tuji trg - družbe v skupini Novartis	211.299	0
- od tega prihodki od prodaje proizvodov in storitev	197.958	0
- od tega prihodki od prodaje blaga in materiala	13.341	0
Prihodki od prodaje domači trg - drugi (tretji)	13.256	0
- od tega prihodki od prodaje proizvodov in storitev	12.647	0
- od tega prihodki od prodaje blaga in materiala	609	0
Prihodki od prodaje tuji trg - drugi (tretji)	28.634	0
- od tega prihodki od prodaje proizvodov in storitev	28.634	0
Skupaj	324.061	0

Družba primarno generira prihodke iz razvoja, proizvodnje in prodaje farmacevtskih proizvodov.

Čisti prihodki od prodaje v višini 282.171 tisoč EUR so bili v letu 2023 ustvarjeni znotraj skupine Novartis.

Čisti prihodki od prodaje so pripoznani, ko družba izpolni izvršitvene obveze oz. v trenutku, ko kupec pridobi obvladovanje obljubljenega sredstva.

Zneski iz pogodb

v tisoč EUR	31. 12. 2023	31. 12. 2022
Poslovne terjatve	83.291	0
Sredstva iz pogodb	5.335	0
Skupaj	88.626	0

Sredstva iz pogodb se prenesejo med poslovne terjatve, ko postanejo pravice brezpogojne. To se zgodi, ko družba izstavi račun kupcu.

21. Drugi poslovni prihodki

v tisoč EUR	2023	2022
Odprava rezervacij	510	0
Dobiček pri prodaji opredmetenih osnovnih sredstev in neopredmetenih sredstev ter odpisov pravice do uporabe sredstva	2.063	0
Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve	3.379	0
Drugo	96	0
Skupaj	6.049	0

22. Nabavna vrednost prodanega blaga

v tisoč EUR	2023	2022
Nabavna vrednost prodanega blaga	17.918	0
Skupaj	17.918	0

Nabavna vrednost prodanega blaga v višini 13.674 tisoč EUR se nanaša na nakupe v skupini Novartis v letu 2023.

23. Stroški materiala in energije

v tisoč EUR	2023	2022
Stroški materiala	72.859	0
Stroški energije	20.373	0
Drugi stroški materiala	8.159	0
Skupaj	101.392	0

Stroški materiala in energije v letu 2023 se v celoti nanašajo na nakupe izven skupine Novartis.

24. Stroški storitev

v tisoč EUR	2023	2022
Transportne storitve	2.424	0
Najemnine in skladiščenje	636	0
Povračila stroškov zaposlenim v zvezi z delom	1.138	0
Stroški vzdrževanja	11.138	0
Najeta delovna sila	6.284	0
Stroški intelektualnih storitev, IT, raziskovalnih študij in kooperacij	21.337	1
Stroški oglaševanja in reprezentance	712	0
Stroški bank in zavarovalnic	86	0
Drugo	4.404	0
Skupaj	48.159	1

Stroški storitev v višini 14.387 tisoč EUR so nastali znotraj družb v skupini Novartis v letu 2023. Stroški prikazani v postavki drugo se nanašajo na stroške storitev opravljene iz odvisnih družb, stroške varovanja ter lokalne registracijske takse.

Posli z revizijskimi družbami

Pogodbeni znesek revizije letnega poročila znaša 126,5 tisoč EUR. V letu 2022 družba ni bila zavezana reviziji.

25. Stroški dela

v tisoč EUR	2023	2022
Stroški plač	88.598	0
Stroški pokojninskih zavarovanj	10.816	0
Stroški socialnih zavarovanj	7.824	0
Drugi stroški dela	13.909	0
Skupaj	121.147	0

Povprečno število zaposlenih izračunan iz delovnih ur v letu 2023 znaša 3.317.

Prejemki članov posloводства in zaposlenih po individualni pogodbi

v tisoč EUR	Prejemki članov uprave	Prejemki članov nadzornega sveta	Prejemki zaposlenih po individualni pogodbi o zaposlitvi, za katere ne velja tarifni del kolektivne pogodbe
Fiksni prejemki	324	0	1.920
Variabilni prejemki	6	0	48
Opcije in druge nagrade	0	0	47
Povračila stroškov	2	0	18
Zavarovalne premije	6	0	43
Druga dodatna izplačila	24	3	64
Skupaj	362	3	2.141
Skupaj	362	3	2.141

Družba drugih terjatev in obveznosti do navedenih skupin ljudi ne izkazuje.

26. Amortizacija in slabitve sredstev

v tisoč EUR	2023	2022
Amortizacija	18.248	0
Slabitve opredmetenih osnovnih sredstev, neopredmetenih sredstev in sredstev za prodajo	624	0
Slabitve in odpisi poslovnih terjatev	873	0
Skupaj	19.745	0

V letu 2023 ni bila odpisana nobena terjatev do družbe v skupini Novartis.

27. Drugi poslovni odhodki

v tisoč EUR	2023	2022
Izguba pri odpisih opredmetenih osnovnih sredstev in neopredmetenih sredstev	110	0
Dajatve državi	1.643	0
Donacije in druge denarne pomoči	479	0
Drugo	586	0
Skupaj	2.817	0

Drugi poslovni odhodki vključujejo predvsem dajatve državi iz naslova stavbnega zemljišča, nedoseganje kvote zaposlovanja invalidov ter izgubo pri prodaji opredmetenih osnovnih sredstev.

28. Finančni prihodki in finančni odhodki

v tisoč EUR	2023	2022
Finančni prihodki iz posojil, danih drugim	41	0
Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do drugih	255	0
Skupaj finančni prihodki	296	0
Finančni odhodki iz posojil, prejetih od družb v skupini Novartis	1.045	0
Finančni odhodki za obveznosti iz najemov	46	0
Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti do drugih	359	0
Skupaj finančni odhodki	1.449	0
Neto finančni izid	-1.153	0

Finančni prihodki iz posojil, danih drugim, vključujejo predvsem realizirane in nerealizirane pozitivne tečajne razlike.

Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do drugih vključujejo izključno realizirane in nerealizirane pozitivne tečajne razlike.

Finančni odhodki iz posojil, prejetih od družb v skupini Novartis vključujejo 1.034 tisoč EUR odhodkov za obresti in 11 tisoč EUR odhodkov za tečajne razlike.

Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti do drugih vključujejo obresti v znesku 46 tisoč EUR v letu 2023, ostalo pa predstavljajo tečajne razlike.

29. Davki

v tisoč EUR	2023	2022
Odmerjeni davek	2.221	0
Odloženi davek	-290	0
Odhodek za davke	1.932	0

Številčna uskladitev odhodka za davke in teoretičnega odhodka za davke

	2023	2022
Čisti poslovni izid pred obdavčitvijo	27.218	-1
Teoretično odmerjeni davek (2023: 19 %)	5.172	0
Neobdavčeni prihodki		
Davčno nepriznani odhodki	1.147	0
Povečanje davčne osnove	-259	0
Zmanjšanje davčne osnove	-56	0
Davčne olajšave	-3.782	0
Sprostitev neuporabljenih razlik med davčno osnovo in knjigovodsko vrednostjo		
Drugo	18	0
Vpliv spremembe davčne stopnje za odloženi davek (19 % -> 22 %)	-308	0
Odhodek za davke	1.932	0
Efektivna davčna stopnja	7,1 %	0,0 %

30. Zabilančna sredstva in obveznosti

v tisoč EUR	31. 12. 2023	31. 12. 2022
Obveznosti za garancije	5.568	0
Zaloge prejete na dodelavo	4.686.357	0
Novartis	4.445.021	0
Sandoz	241.335	0
Skupaj	4.691.924	0

Zabilančna sredstva in obveznosti se nanašajo na dane carinske in trošarinske garancije ter zaloge materiala prejetega na dodelavo.

31. Dogodki po koncu poročevalskega obdobja

Družba ne zaznava nobenih pomembnih dogodkov od konca poslovnega leta do datuma sprejetja letnega poročila.

